

Monster

Wateringen

's-Gravenzande

Naaldwijk

De Lier

Heenweg

Poeldijk

Honselersdijk

Maasdijk

Kwintsheul

Rapportage

IHP PO-SBO-(V)SO

Westland 2023-2038

Inhoud

1	Samenvatting	4
2	Leeswijzer	8
3	Een geactualiseerd IHP	9
	3.1 Aanleiding	9
	3.2 Gezamenlijke aanpak	9
	3.2.1 Kwaliteit van onderwijs	9
	3.2.2 Kwaliteit van onderwijshuisvesting	10
	3.2.3 Integrale benadering	10
4	Uitgangspunten	11
	4.1 (Wettelijk) kader	11
	4.2 Nieuw (wettelijk) kader	12
	4.3 Lokale Educatieve Agenda	12
	4.3.1 Onderwijshuisvesting	12
	4.3.2 Pijlers Onderwijshuisvesting	13
	4.4 Afspraken tussen kindpartners	13
5	De werkwijze	16
	5.1 Methodiek: Gezamenlijke aanpak	16
	5.2 Planvorming en uitwerking aanpak	18
6	Gebiedsoverleg	20
	Monster	20
	Wateringen	24
	's-Gravenzande	26
	De Lier	30
	Naaldwijk	32
	Poeldijk	36
	Honselersdijk	37
	Maasdijk	38
	Kwintsheul	39
7	Financiële randvoorwaarden	40
	7.1 Normbudget voor nieuwbouw onderwijshuisvesting	40
	7.2 Investeringsplan	43
	7.3 Investeringsstrategie	44
	7.4 Kostenuverdeling	45
	Bijlage 1	
	Inventarisatie en Prioritering	46
	Bijlage 2	
	Uitvoeringsprognose	48

1 Samenvatting

Inleiding

Hier voor u ligt de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de periode 2023-2038. Het IHP voorziet in kaders voor onderwijshuisvesting. Een kader dat gemeente en schoolbesturen helpt in het maken van toekomstbestendige investeringsbeslissingen door o.a. rekening te houden met leerlingenprognoses, technisch- en functionele kwaliteit van de gebouwen, inhoudelijke argumenten, gebiedsgerichte strategieën en de betaalbaarheid van de exploitatie van de onderwijsgebouwen. Een integrale afweging dat zal leiden tot een toekomstbestendig scholenbestand.

Aan het IHP is een Uitvoeringsplan 1^e tranche 2023- 2026 gekoppeld. Dit bevat de projecten die de komende 4 jaar aan de orde komen, waarna het uitvoeringsplan uitgewerkt wordt in gebiedsgerichte businesscases. Bijvoorbeeld in de vorm van integrale kindcentra, samenwerk- en ontmoetingsscholen en tienercolleges. Zowel gemeente als schoolbesturen hebben hierbij als doel om energieneutrale scholen, en waar dit niet kan bijna energieneutrale scholen, te ontwikkelen. De gebouwen worden zo ontwikkeld dat ze rekening houden met de omgeving en zo een brede maatschappelijke rol kunnen vervullen. Hierin wordt een ononderbroken leerlijn aangeboden en vindt passend onderwijs plaats waar inclusiviteit de norm is.

Het voorzien in voldoende robuuste en toekomstbestendige schoolaccommodaties is één van de doelen in de maatschappelijke opgave in Westland. Onderwijshuisvesting is een middel om te faciliteren dat kinderen optimaal begeleid worden in hun ontwikkeling en gestimuleerd worden om hun talenten te ontwikkelen. Hiermee vormt dit IHP een basis voor het uitwerken van het thema huisvesting uit het Lokale Educatieve Agenda (LEA). Het IHP is een samenhangend langetermijnplan voor de huisvesting van de scholen (en in een aantal gevallen hun dislocaties) voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs in de gemeente Westland. Het is gemaakt in nauw overleg met schoolbesturen in het primair en speciaal onderwijs en de gemeente. De vertegenwoordigers van kinderopvangorganisaties en overige kindpartners hebben input geleverd aan een eerste visie- en brainstormsessie (zie verslag "Kind centraal en ontwikkeling voorop" in bijlage 1 en bekijk het beeldverslag door te klikken op de playbutton.

Hier is een start gemaakt voor een integrale visie die verder in het LEA traject kan worden voortgezet. Hierbij is breed nagedacht over de centrale positie van het kind en wat er nodig is om dat gezamenlijk te organiseren. Hier zijn bouwstenen opgehaald voor de visie op onderwijshuisvesting maar buiten de schoolbesturen hebben de deelnemers geen directe invloed gehad op keuze van maatregelen en scenario keuzes in dit IHP. Het IHP geeft op basis van de onderwijsbehoefte de opmaat voor een strategie per gebied.

Opzet IHP

1. Gedeelde visie van gemeente en onderwijspartners

Dit IHP is een gedeelde visie van gemeente, scholen op het onderwijs en het scholenlandschap van de toekomst. In het IHP staan uitgangspunten om te komen tot een goede huisvesting van het onderwijsaanbod in de gemeente.

2. De gemeenteraad is kaderstellend

De gemeenteraad neemt kennis van het IHP als richtinggevend document. De vertaling van het IHP vindt plaats in vier achtereenvolgende uitvoeringsplannen (2023-2026, 2027-2030, 2031-2034 en 2035-2038) die het college elke vier jaar, na overleg met de partners in het Op Overeenstemming Gericht Overleg, voor de komende periode vaststelt. College voert uitvoeringsplannen uit, onder voorbehoud van goedkeuring van de financiële kaders van de raad..

Klik op de playbutton

3. Dynamisch document

Omstandigheden kunnen wijzigen. Het onderwijs is dynamisch. De manier van leren verandert en dus veranderen de eisen aan onderwijsgebouwen. Het gaat dan om groei, krimp, nieuwe onderwijsconcepten en duurzaamheid. Daarom is dit IHP kaderstellend, maar voor wat betreft de leerlingenaantallen en opgaven dynamisch. De manier van werken wordt vastgelegd. Bij elke nieuwe periode van vier jaar overleggen gemeente en partners tijdig om te komen tot een nieuw uitvoeringsplan. Deze worden verder uitgewerkt in afzonderlijke business cases per huisvestingsproject. Bij het vaststellen van een uitvoeringsplan kan het college dus specifiek uitwerken van de in dit IHP beschreven scenario's, maatregelen en prioritering binnen de kaders zoals gesteld door de gemeenteraad.

4. Strategische keuzes, wettelijke kaders en een onderbouwd investeringsprogramma

Door alle partners nauw te betrekken bij het tot stand komen van dit IHP maken zij samen strategische keuzes en afspraken die aansluiten op de wettelijke kaders. Het zorgt voor een duidelijk en onderbouwd inzicht in de benodigde bekostiging en de gevolgen op de meerjarenbegroting van gemeente, onderwijs- en opvangpartners. Een meerjarige planning en een gedeelde langetermijnvisie op de instandhouding van bestaande onderwijshuisvesting helpt gemeente en besturen bij het bepalen hoe ze hun beschikbare middelen kunnen inzetten. Door belangen en wensen transparant te maken ontstaat helderheid over investeringen, haalbaarheid en beperkingen.

5. Samenhangende en integrale afweging

Dit IHP geeft op gemeentelijk niveau en op kernniveau een meerjarige kijk op de ontwikkeling van het onderwijs. Bij de samenhangende afspraken kunnen ook verbanden worden gelegd met andere beleidsuitgangspunten en ontwikkelingen. Zowel bij de gemeente (aansluiting bij andere belangrijke veranderingen om de integraliteit van de uit te voeren maatregelen te waarborgen) als bij schoolbesturen (afweging van investeringen in onderwijs en (huisvestings) onderhoud). Schoolbesturen maken onderling afspraken over de ontwikkeling in leerlingenaantallen en gevolgen hiervan voor de huisvesting. Gemeente, onderwijs- en kinderopvangpartners maken afspraken over de financiering van de in dit IHP genoemde huisvestingsmaatregelen.

6. Vereenvoudigde en gestructureerde aanuraagprocedure

Enkeel vastgesteld, is de uitvoering van alle maatregelen bekend en hoeft de gemeente niet te 'wachten' op (onverwachte) jaarlijkse huisvestingsvragen van schoolbesturen. De aanvragen worden nog wel formeel conform de geldende verordening behandeld maar omdat aan de voorzijde overeenstemming is over de (meerjarige-) huisvestingsplannen kan de inhoudelijke procedure eenvoudiger worden doorlopen.

Inhoudelijk IHP

1. Kwaliteitseisen

Binnen het IHP is het Landelijk Kwaliteitskader voor Onderwijshuisvesting het beoordelingsinstrument voor de huidige gebouwkwaliteit van de Westlandse schoolgebouwen. Naast deze eisen zal er bij uitwerking van het uitvoeringsplan in de business-cases verder onderzocht worden welke eisen vanuit zorgplicht, ruimtelijke eisen, bouwconditie (NEN2767), technische-, onderwijsinhoudelijke- en financiële- gegevens uitgangspunten geeft voor de uit te voeren maatregel.

2. Onderwijshuisvestingsbeleid

Gemeenten en schoolbesturen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor investeringen en onderhoud in de huisvesting van primair en speciaal onderwijs. In de uitwerking van de scenario's, de voorkeursmaatregelen en prioritering is in het IHP bepaald hoe er met investeringen wordt omgegaan. In het IHP leggen gemeenten en schoolbesturen hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst vast en bepalen hun gezamenlijke ambitie hoe dit te bereiken en hiervoor gezamenlijk tot plannen te komen en deze te financieren. Er is zowel gemeentelijk als per kern aandacht voor de doelstellingen die de schoolbesturen hebben geformuleerd. Doordat de wetgeving wijzigt, wijzigt ook de wijze van regie op onderwijshuisvesting waardoor de schoolbesturen en gemeente gezamenlijk meer aan het stuur komen.

3. Afspraken tussen Schoolbesturen

- We stellen het kind centraal
- Er wordt door gemeente en schoolbesturen gezamenlijk regie gevoerd over het Uitvoeringsplan door middel van een regiegroep. Per project wordt gekeken welke partij het beste de uitwerking kan oppakken
- We maken robuuste scholen
- We investeren in kwaliteit
- De school in onderdeel van haar omgeving
- We werken samen met onze partners en

- realiseren aanbod die aansluit op de vraag
- We geven vervolg aan de strategie voor passend- en speciaal onderwijs en een gedeelde ambitie als het gaat om Passend Onderwijs in brede zin. We formuleren in relatie tot het ondersteuningsplan met elkaar wat we verstaan onder inclusief onderwijs
- We integreren de opgave van de wet Meer Ruimte voor Scholen

4. Maatregelen

- Mogelijke maatregelen zijn:
 - Zorgplicht nieuwbouw en uitbreiding.
 - Renovatie: Transformatie;
 - Renovatie: Upgrade;
 - Verduurzamen
- De maatregelen worden bepaald op basis van:
 - de kwantitatieve gegevens zoals de leerlingenprognoses, exploitatiegegevens, omvang van de huidige gebouwen en de kwalitatieve gegevens uit het (online) kwaliteitsonderzoek, krijgt elk schoolgebouw een totaalscore toegekend;
 - Voor elk gebouw is een maatregel bepaald die noodzakelijk is om op efficiënte wijze het verschil op te heffen om te komen tot een robuuste huisvesting;
 - Het IHP is dynamisch. De uitvoeringsplannen kunnen op basis van actualiteit en businesscases aangepast worden.

Wanneer er geen maatregel voor een schoolgebouw is benoemd kan dat bij een volgende actualisatie wel het geval zijn.

5. Scenario's en prioritering

- In dit IHP staat, op basis van criteria en afwegingskader, per schoolgebouw aangegeven wanneer deze in aanmerking komt voor het uitvoeren van een maatregel met bijbehorende strategie. Voor het eerste uitvoeringsplan 2023-2026 is deze prioritering en het soort maatregelen leidend. Toch kan hierbinnen gefundeerd worden afgeweken. Verandering van randvoorwaarden vereist een nieuwe businesscase op basis waarvan gemeente en betrokken partners besluiten over scenario en prioritering. Dit wordt in het Op Overeenstemming Gericht Overleg tussen gemeente en schoolbesturen (OOGO) overeengekomen en waar het de kaders van de raad raakt, opnieuw aan de raad voorgelegd;

- Voor besluitvorming over de daaropvolgende drie uitvoeringsplannen zal de in het IHP gehanteerde methodiek en prioritering geëvalueerd worden. Eventueel gewenste aanpassingen van de methodiek worden meegenomen in het tweede uitvoeringsplan (2027-2030).

6. Gebiedsstrategieën

- Schoolbesturen van het primair onderwijs hebben op basis van de afspraken en gegevens per kern een analyse gemaakt van knelpunten per onderwijslocatie in relatie tot de andere locaties in de kern en gewenste oplossingen en maatregelen geformuleerd. Ze hebben op basis hiervan een uitvoeringsstrategie opgesteld. Met het definitief vaststellen van de gebiedsstrategieën (zoals beschreven in dit IHP) worden deze leidend voor de verdere uitvoering. Ook hiervan kan voor de achtereenvolgende uitvoeringsplannen gefundeerd worden afgeweken op basis van de meest actuele cijfers en ontwikkelingen (businesscases);
- Met de schoolbesturen van het speciaal onderwijs en i.v.m. passend onderwijs ook de reguliere schoolbesturen zijn soortgelijke gesprekken gevoerd, gericht op gemeentelijk niveau en de eigen specifieke situatie van elke school. Hiervoor moet eerst de pijler uit het LEA leiden tot een gezamenlijke strategie voordat de huisvesting hierop kan worden aangepast.

7. Investeringsstrategie

- In het uitvoeringsplan staan investeringen benoemd die het kader zijn voor het onderwijsdeel in de verdere uitwerking van de locatie in een businesscase. Hierin staat een verdere specificering van de exact te nemen maatregel (haalbaarheidsstudie), alsmede een project specifieke financiële onderbouwing over de bekostiging door gemeente, schoolbestuur en andere partners;
- Op basis van het investeringsplan is de ambitie om het investeringsniveau te hanteren waarbij er naast nieuwbouw en renovatie ook het kwalitatief aanpassen van schoolgebouwen wordt meegenomen in het uitvoeringsplan. Hierdoor kan er door gerichte investeringen het snelst een kwaliteitsniveau worden bereikt voor alle schoolgebouwen. Dit beperkt de noodzaak om alleen te investeren in nieuwbouw wat kapitaalintensief is maar vooral een lange doorlooptijd heeft.
- Voor de schoolbesturen gelden de wettelijke-

kaders wat betreft rechtmatigheid en doelmatigheid van beschikbare middelen.

- Verduurzamen van schoolgebouwen wordt op termijn wettelijk vastgelegd. Het zal hierin de ambitie van de kantorenmarkt volgen is de verwachting. Dit IHP geeft ook inzicht in de verscherpte kwaliteitseisen voor schoolgebouwen als het gaat om de verduurzaming van het gebouwenbestand en houdt hier rekening mee.

8. Vervolg

- Het IHP wordt vastgesteld voor zestien jaar met vier afzonderlijke uitvoeringstrajecten: 2023-2026, 2027-2030, 2031-2034 en 2035-2038;
- De doorlooptijd van de financiering is gebaseerd op deze zestien jaar en vier uitvoeringstranches. Deze periode wordt bij elke tussentijdse vaststelling weer vastgesteld voor 16 jaar. Het is hiermee een doorlopend uitvoeringsplan hetgeen telkens wordt geactualiseerd maar niet meer opnieuw hoeft te worden opgesteld;

Niet ad hoc en ieder voor zich, maar structureel en samen. Werken met dit nieuwe IHP is een heel andere uitwerking van de gemeentelijke huisvestingstaken. Niet langer via een verordening 'wachten' op (onverwachte, jaarlijkse) huisvestingsaanvragen van schoolbesturen, maar uitgaan van een breed inzoomen op gezamenlijke verantwoordelijkheid, meerjarige onderhoudsplanning en het combineren van beschikbare middelen bij gemeente en schoolbesturen. Door goed onderhoud en tussentijdse aanpassingen zal (dure) nieuwbouw minder noodzakelijk zijn en ondersteunen de gebouwen het onderwijs.

- Op basis van het IHP wordt het uitvoeringsplan gemaakt. Dit plan geeft een kader voor de betreffende college periode. Voor de hierin genoemde projecten wordt een businesscase gemaakt waardoor de kaders van de ontwikkeling vooraf bekend zijn en ook de te betrekken partners worden aangehaakt. Deze businesscases hebben ook betrekking op de omliggende gebouwen en de invloed op het realiseren van een efficiënt gebouwenbestand, conform de uitgangspunten geformuleerd in dit IHP.

IHP loopt vooruit op wetgeving

- In de huidige wetgeving is geregeld dat het onderhoud (binnen en buiten) een verantwoordelijkheid is van de schoolbesturen en dat de gemeente verantwoordelijk is voor

(vervangende) nieuwbouw. Het is in deze wetgeving onduidelijk wie verantwoordelijk is voor renovatie. In nieuwe wetgeving rond de (verplichte) vaststelling van een gemeentelijk IHP is de verantwoordelijkheidsverdeling voor renovatie van gebouwen een belangrijk onderdeel. Ons nieuwe IHP loopt dus vooruit op deze wetgeving. Ook het op basis van deze nieuwe IHP verdergaand regie geven aan de schoolbesturen doormiddel van het gezamenlijk uitvoeren van het IHP maakt hier onderdeel van uit.

- Sinds medio 2021 is het, door nieuwe wetgeving, eenvoudiger geworden om nieuwe scholen op te richten. De rol van de gemeente wordt daarmee beperkt tot het verzorgen van huisvesting na (landelijke) goedkeuring van aanvragen. De onderliggende informatie in het IHP, in combinatie met vastgestelde meerjarige afspraken met en door de Westlandse schoolbesturen over de sturing op de gezamenlijke opgave, maakt een robuuste spreiding en aanbod van onderwijs in de de gemeente ook mogelijk op het moment dat nieuwe scholen zich willen vestigen.

Het IHP:

- Geeft een breed gedragen inzicht in de behoefte en kwaliteit van de onderwijshuisvesting 2023-2038;
- Is kaderstellend voor het overleg met de schoolbesturen over aanvraag en uitvoering van huisvestingsprojecten;
- Fungeert als basis voor het uitvoeringsplan en aansluitend voor de gemeentelijke meerjarenbegroting.

2 Leeswijzer

Dit IHP schetst eerst kort de aanleiding, gezamenlijke aanpak en de integrale benadering met het gemeentelijke beleid (**hoofdstuk 3**).

De (wettelijke) kaders van dit beleid, de relevante landelijke- en lokale ontwikkelingen en de ambities van de kindpartners staan beschreven in **hoofdstuk 4**.

Hoofdstuk 5 legt uit hoe de resultaten van de analyse en de visie leiden tot een strategie en aanpak.

Hoofdstuk 6 laat de uitkomsten van het overleg over de gebiedsstrategie van het onderwijsaanbod zien. Dit leidt tot een overzicht van maatregelen per kern en gebouw.

Hoofdstuk 7 beschrijft de indicatieve financiële consequenties van de maatregelen en de te kiezen investeringsstrategie.

Bijlage 1 geeft de inventarisatie weer van het onderzoek naar alle schoolgebouwen voor het PO, SBO en (V)SO in de gemeente Westland

In **Bijlage 2** wordt een doorkijk gegeven hoe dit kan leiden tot een uitvoeringsplan waarbij een planning in tranches wordt gemaakt op basis van prioritering, benodigde maatregelen en het resultaat van de gebiedsoverleggen. Op basis van deze uitvoeringsplanning wordt het eerste uitvoeringsplan gemaakt waarna per project een businesscase wordt opgesteld die inzicht geeft in de totale brede opgave voor de betreffende kern en waarin dan ook de mogelijkheden om tot een sleutelverdeling van kosten te komen tussen gemeente en onderwijspartners en eventuele bijkomende financiële voordelen door het combineren met andere ontwikkelmogelijkheden.

Klik op de playbutton ▶

3 Een geactualiseerd IHP

Westland ambieert groei om te voldoen aan lokale vraag naar woningen wat tot uiting komt in diverse woningbouwprojecten. Om Westland leefbaar te houden is het noodzaak ook het voorzieningenniveau op peil te houden. Groei van het aantal inwoners betekent groei van de behoefte aan onderwijs. Naast de toenemende vraag is er ook verandering in de vraag. Om in een passende onderwijsbehoefte te voorzien is de Lokale Educatieve Agenda (LEA) opgesteld. Een plan dat is samengesteld door de schoolbesturen PO en VO, kinderopvangorganisaties, samenwerkingsverbanden, de gemeente en andere kindpartners. Een volgende stap is het realiseren van een samenhangend langetermijnplan voor de huisvesting van de Westlandse scholen. Dit Integraal Huisvestingsplan (hierna IHP) gaat over de huisvesting van de huidige scholen, hun dislocaties en de oprichting van nieuwe scholen voor Primair Onderwijs (PO), Speciaal Basisonderwijs (SBO) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) in het Westland. Het kijkt vooruit tot 2038 en maakt stappen concreet in vier perioden van telkens vier jaar.

3.1 Aanleiding

Het eerder voorgelegde IHP 2018-2033 is gehanteerd als kader voor het opstarten van nieuwe onderwijs-huisvestingsprojecten. Nieuwe inzichten leiden tot de noodzaak het IHP te herijken en te kiezen voor een nieuwe, meer integrale werkwijze. De aanleiding hiervoor is:

- De mogelijkheid om voor te sorteren op een wijziging van de wetgeving rondom onderwijs-huisvesting waarin:
 - o het IHP verplicht wordt gesteld;
 - o de gemeente ook de mogelijkheid wordt geboden te kiezen voor renovatie als alternatief voor nieuwbouw;
 - o meer mogelijkheden worden gecreëerd voor het investeren in vastgoed door schoolbesturen.
- De kindpartners hebben een visie ontwikkeld die breder inzetten van onderwijshuisvesting mogelijk maakt maar ook leidt tot meer inhoudelijke samenwerking in en tussen scholen in een kern of gebied.
- De LEA maakt een betere verbinding mogelijk tussen inhoudelijke kwaliteitsverbetering en een gezamenlijke strategie rond het kind. Dit geeft noodzaak en kansen om beter toegeruste huisvesting te ontwikkelen die aansluit op de inhoudelijke visie.
- Door de verbeterde samenwerking kan er beter worden gestuurd op een robuuste huisvesting, passend en efficiënt.
- De mogelijkheid om het risico van desinvesteringen te verkleinen door vernieuwingsopgaven en capaciteitsuitbreidingen integraal te onderzoeken, te bespreken en vast te stellen.

3.2 Gezamenlijke aanpak

3.2.1 Kwaliteit van onderwijs

Schoolbesturen zijn primair verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Huisvesting speelt een belangrijke rol in de kwaliteit van het onderwijs en de gemeente Westland is daar verantwoordelijk voor. De gemeente vindt het belangrijk dat elk kind zijn of haar talenten volledig kan ontwikkelen en subsidieert scholen, instellingen en organisaties die dit mogelijk maken.

De gemeente en schoolbesturen en overige kindpartners hebben de afgelopen jaren intensief overlegd om ook de Lokale Educatieve Agenda te actualiseren. Vertegenwoordigers vanuit de

kinderopvang en de samenwerkingsverbanden zijn deelnemer aan de invulling en uitvoering van deze gezamenlijke onderwijsagenda. Dit IHP laat ruimte om ook op gebied van onderwijshuisvesting de samenwerking te versterken door projecten meer integraal voor te bereiden. In hoofdstuk 4.4 is dit nader toegelicht.

3.2.2 Kwaliteit van onderwijshuisvesting

In navolging op het voorgaande IHP 2018-2033 zijn diverse projecten beschikt en opgestart. Deze projecten vormen samen met de bestaande schoolgebouwen de basis voor het creëren van een robuust huisvestingsaanbod per kern. De gemeente Westland heeft in het verleden vaker gebruik gemaakt van een integraal huisvestingsplan om haar beleid ten aanzien van haar wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting te structureren. Het plan geeft inzicht in de behoefte en kwaliteit van de schoolgebouwen, en is kaderstellend voor het overleg met de schoolbesturen. Dit IHP en het komende Uitvoeringsplan met de scope van 4 jaar dient als onderlegger voor de gemeentelijke meerjarenbegroting.

Deze actualisatie die mede door de schoolbesturen is ontwikkeld vanuit hun visie op onderwijshuisvesting, zal een extra impuls geven zodat de strategie inhoudelijk en kwalitatief aansluit bij de behoefte van alle scholen. Daarbij is het ook een instrument waarmee op kwaliteit en betaalbaarheid wordt gestuurd om een zo robuust mogelijk scholenbestand te realiseren. Passend in de omgeving en rekening houdend met de maatschappelijke ontwikkelingen in de verschillende kernen.

Gezamenlijke ambities

De gemeente, schoolbesturen en opvangorganisaties hebben een brainstorm gehouden op het gebied van onderwijs, zorg, samenwerking en een professionele en kwalitatieve werk- en leeromgeving geformuleerd. Dit heeft geleid tot de ontwikkeling van de Lokaal Educatieve Agenda Onderwijs 2022-2025 en hierdoor ook tot een gezamenlijke visie op een robuuste onderwijs gebouwenbestand in het Westland.

3.2.3 Integrale benadering

Het ontwikkelen van onderwijshuisvesting is geen losse activiteit, maar onderdeel van de ontwikkeling van het Westland en de kern/wijk waar de school staat. Dit IHP voorziet in een integrale werkwijze die past bij de diverse ontwikkelingen in de kernen. Onderwijshuisvesting zal met vaststelling van dit IHP meer en meer de rol krijgen als wijkvoorziening in plaats van de klassieke gangenschool zonder flexibiliteit in onderwijsconcept.

Het gaat in het bijzonder de leefwereld van het kind van 0-12 jaar. De overgang van opvang naar het basisonderwijs en de al of niet via speciaal onderwijs doorgaande leerlijn naar het VO. Hierin kan een IKC (0-12) of een Tienercollege (0-16) een belangrijke rol spelen.

Maar de belevingswereld van het kind stopt niet bij het onderwijs. De beleving op school en in de buitenlucht, de activiteiten en de mogelijkheid om te bewegen en te sporten zijn net zo belangrijk. Daarnaast biedt de school ook de buitenruimte en een mogelijkheid voor het ontplooiën van activiteiten in de avond. De connectie met instellingen en verenigingen in de buurt zijn tevens belangrijk om een kwalitatief goede (leer) omgeving voor het kind te creëren.

In dit IHP geven we deze bouwstenen, maar in de 4-jaarlijkse uitvoeringsplannen, wat volgt als deze ambitie wordt omarmt, is uitgewerkt op welke wijze dat georganiseerd kan worden. Het IHP legt de basis voor de werkwijze, toont de ambities, de financiële verwachting en de te verwachten investeringen voor de komende 4 jaar.

4 Uitgangspunten

Uitgangspunt voor het IHP zijn de wettelijke kaders, de te verwachten aanpassingen van het wettelijk kader, het ambitieniveau en beleidsuitgangspunten. Een overzicht.

4.1 (Wettelijk) kader

Zorgplicht

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de onderwijshuisvesting op haar grondgebied. Dit staat in de *Wet op het Primair Onderwijs (WPO)*, de *Wet op de Expertise Centra (WEC)* en de *Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO)*. De gemeente heeft deze wet vertaald in de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Westland 2015*.

Jaarlijkse aanvragen

Schoolbesturen kunnen jaarlijks aanvragen bij de gemeente indienen voor:

- (Vervangende) nieuwbouw;
- Uitbreiding;
- Eerste inrichting (inventaris en leermiddelen);
- Schade als gevolg van constructiefouten;
- Schade als gevolg van bijzondere omstandigheden.

Eigendom

De onderwijswetgeving gaat er van uit dat het (juridisch) eigendom van schoolgebouwen bij het schoolbestuur ligt, tenzij het schoolbestuur en gemeente anders zijn overeengekomen. Op schoolgebouwen die zijn bekostigd met overheidsmiddelen rust een economisch claimrecht ten gunste van de gemeente. Dit houdt in dat een schoolbestuur zijn gebouwen niet mag bezwaren of verkopen en dat het schoolbestuur bij beëindiging van het onderwijsgebruik het onderwijsgebouw en -terrein om niet overdraagt aan de gemeente.

Gebouwonderhoud

De verantwoordelijkheid voor het volledige gebouwonderhoud, als ook aanpassingen aan een schoolgebouw, ligt volledig bij de schoolbesturen (voortgezet onderwijs sinds 2005, primair onderwijs sinds 2015). De schoolbesturen ontvangen voor deze verantwoordelijkheid rechtstreeks bekostiging van het rijk. Het is in een eerder onderzoek onder de schoolbesturen in het Westland aangetoond dat deze bekostiging onvoldoende is. Mede hiervoor zijn de maatregelen uitgebreid ook om de exploitatie en onderhoudssituatie te verbeteren.

Kwaliteitseisen onderwijshuisvesting

Er zijn verschillende wettelijke eisen en richtlijnen waaraan schoolgebouwen moeten voldoen:

- Beschikbaarheid vloeroppervlakte per gelijktijdig aanwezige leerling (zoals vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit voorzieningen in de huisvesting PO/VO¹);
- Bouwbesluit;
- Wet Milieubeheer;
- Onderwijswetgeving; schoolbesturen moeten hun gebouwen behoorlijk onderhouden.

Duurzaamheid, van BENG naar ENG en aardgasvrij

Duurzaamheid is een centraal thema in de samenleving. Duurzame ontwikkeling sluit aan op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. Het streeft naar evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen.

Voor alle nieuwbouw geldt dat de vergunningaanvragen vanaf 1 januari 2021 moeten voldoen aan de eisen voor bijna energie-neutrale gebouwen (BENG). Er komt een nieuwe beoordelingsrichtlijn (NTA 8800) voor zowel nieuwbouw als bestaande bouw. BENG vloeit voort uit het Energieakkoord voor duurzame groei en uit Europese richtlijnen. De BENG-eisen vervangen en verscherpen de huidige energieprestatie coëfficiënt (EPC) uit de omgevingsvergunning. Als resultaat van het Klimaatakkoord zet Nederland in op een energiezuinige samenleving, met in 2050 een reductie van 80% CO2 ten opzichte van het referentiejaar 1990. Vanuit de Energieagenda krijgen gemeenten de regierol in deze transitie van de warmtevoorziening, om te komen tot lokale (onder andere wijkgerichte) en regionale energietransitie plannen. Elke gemeente dient daarvoor uiterlijk 2021 een plan in te dienen voor een transitie naar aardgasvrije verwarming van de gebouwde omgeving - dus ook scholen. De gemeente heeft hiervoor in samenwerking met de regio Rotterdam Den Haag de RES 1.0 opgesteld. Lokaal is dit vertaald in de Warmtevisie Westland. Per onderwijshuisvestingsproject wordt onderzocht welke concrete maatregelen in het kader van de (warmte)transitie mogelijk zijn.

Nieuwe energie-eisen, voorbereid op de toekomst
In dit geactualiseerde IHP hanteren we de aangescherpte energie-eisen en realiseren hiermee energieneutrale scholen. Dit sluit aan bij de landelijke, lokale en regionale ambitie voor de energietransitie.

¹⁾ <https://wetten.ouderheid.nl/BWBR0008562/2014-01-01>

Ook wordt binnen Westland ingezet op het circulair aanbesteden van opdrachten. Dit is onderdeel van de omgevingsvisie 2.0, Visie op Westland.

We integreren de opgave van de wet Meer Ruimte voor Scholen

De Wet Meer Ruimte voor Scholen maakt het eenvoudiger om een school te starten. Dit betekent dat er vaker een schoolbestuur zich zal melden voor de opstart van een nieuwe school. Dit vraagt om ook op kleinere schaal, dus mogelijk minder robuust, de mogelijkheid om scholen te huisvesten binnen de gemeentegrenzen.

4.2 Nieuw (wettelijk) kader

Wetsvoorstel op initiatief van; PO/VO-Raad en VNG. De PO-raad, VO-raad en VNG hebben samen voorstellen uitgewerkt en aangeboden aan het kabinet. Zij stellen voor om drie, onderling met elkaar samenhangende wetswijzigingen door te voeren:

1. Neem in de wet de voorziening 'renovatie' op als alternatief voor vervangende nieuwbouw (upgrade/renovatie is een ingreep die de levensduur van een schoolgebouw met minimaal twintig jaar verlengt en het gebouw weer laat voldoen aan de geldende eisen van het Bouwbesluit). De voorziening renovatie krijgt een juridische status; uitgangspunt is dat schoolbesturen en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn en bijdragen in de financiering. Gemeente en schoolbestuur kunnen hierdoor, als een gebouw aan het einde van de levensduur is, het schoolgebouw renoveren in plaats van slopen en herbouwen. Dit is duurzamer en maakt betere afstemming van de onderhoudsplanning van schoolbesturen en een efficiënte exploitatie mogelijk;
2. Hef het verbod op voor schoolbesturen in het primair onderwijs om te investeren in huisvesting (zoals al eerder is gedaan voor het voortgezet onderwijs);
3. Neem in de wet op dat gemeenten een meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP) vaststellen, waarvan de eerste vier jaar juridisch verplichtend zijn. Zo krijgen schoolbesturen en gemeenten meerjarig inzicht krijgen in de benodigde investeringen.

De voormalig (demissionair) minister Slob heeft op 21 december 2021 de tweede kamer een brief gestuurd waarin ze het beleidskader heeft uitgelegd om tegemoet te komen aan het voorstel van PO/VO Raad en VNG en dit in nieuwe wetgeving vast te leggen.

Status nieuwe IHP

De onderwijswetgeving gaat momenteel uit van een jaarcyclus en voorziet niet in de mogelijkheid van een financiële meerjarenplanning. In de praktijk blijkt echter dat zowel gemeente als schoolbesturen hieraan juist wel behoefte hebben. Ondanks dat een IHP nog geen juridische status heeft, is het op verschillende manieren wel mogelijk om aan een door de gemeenteraad vastgesteld IHP consequenties te verbinden voor de fasering van de uitvoering en de investeringskosten. Dit kan door het IHP juridisch te verankeren in de gemeentelijke verordening.

Met de voorgenomen wetswijziging wordt deze werkwijze wel wettelijk vastgelegd. Met dit IHP loopt de gemeente Westland hierop vooruit en is men voorbereid op toekomstige wetgeving en heeft men hier een gedragen visie op kunnen vormen.

4.3 Lokale Educatieve Agenda

4.3.1 Onderwijshuisvesting

In het LEA is Onderwijshuisvesting als volgt benoemd.

Het voorzien in voldoende adequate en toekomstbestendige schoolaccommodaties is één van de doelen in de maatschappelijke opgave in Westland. Adequate en passende onderwijshuisvesting is een middel om te faciliteren dat kinderen optimaal en eenduidig begeleid worden in hun ontwikkeling en gestimuleerd worden om hun talenten te ontwikkelen. In 2022 wordt de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan voor de periode 2022-2037 opgeleverd. In het plan wordt op basis van de leerlingenprognoses, kwaliteitsmeting, inhoudelijke argumenten, gebiedsgerichte strategieën en de betaalbaarheid van de exploitatie van de onderwijsgebouwen besloten over de nieuwbouw, grotere verbouwingen, aanpassingen en verduurzamingsprojecten.

Dit leidt tot een uitvoeringsplan waarbij de uitwerking van de projecten gezamenlijk met besturen, kinderopvangorganisaties en de gemeente wordt gemaakt. Bij voorbeeld in de vorm van integrale kindcentra, samenwerk- en ontmoetingsscholen en tienercolleges. Zowel gemeente als schoolbesturen hebben hierbij als doel om energie-neutrale scholen, (en waar dit niet kan bijna energieneutrale scholen), te ontwikkelen die een brede maatschappelijke rol vervullen. Hierin wordt een ononderbroken leerlijn aangeboden en vindt passend onderwijs plaats waar inclusiviteit de norm is.

In de toekomstige situatie ontstaan schoolgebouwen waarbij meerdere functies in een gebouw samengevoegd worden en die elkaar versterken.

Hierbij kan gedacht worden aan sport, een bibliotheek maar ook een huis van de buurt-functie of jeugdhulp. Samenvoeging geschiedt alleen als er een duidelijke toegevoegde waarde voor het kind is aangetoond. In businesscases wordt samen met de schoolbesturen, de kinderopvangorganisatie en andere partners de mogelijkheden per gebied onderzocht. Schoolgebouwen en schoolpleinen worden voor zowel schoolbestuur en gemeente breder inzetbaar. Dat gaat bijdragen aan een gezondere exploitatie van het schoolgebouw. De financiële middelen die worden uitgespaard worden 1 op 1 ingezet voor andere onderwijsdoeleinden.

We staan voor goede begeleiding in de kinderopvang en het basisonderwijs om onze kinderen de ondersteuning te bieden die ze nodig hebben. Om te definiëren wat bijdraagt aan een vitale locatie, werken wij vanuit onze gezamenlijke kindvisie."

4.3.2 Pijlers Onderwijshuisvesting

Het programma onderwijshuisvesting van het LEA geeft de volgende pijlers:

- Duurzaamheid: gezonde schoolgrootte met zo min mogelijk dislocaties, natuurlijker gebouwen met een groene omgeving die ook meer bewustzijn bij de kinderen stimuleren.
- Bewegen: goede facilitering van sport en spel, onderwijs dat 'bewegen' vormgeeft.
- Fysieke ruimte: voldoende m2 beschikbaar stellen voor BSO, passend onderwijs en bewegend leren, maar ook meer ruimte binnen de regelgeving, meer beleiving in het gebouw.
- Maatschappelijk: buurtfunctie, oud en jong in het gebouw; breder aanbod in de school.
- Continuïteit bieden: van 0-12 en van 12-20 en ook consequent blijven in de invulling daarvan.
- Ruimte voor differentiatie richting het individuele kind: dus diversiteit van de kinderen vraagt om andere soorten ruimte dan enkel een klaslokaal.
- Integreren van het gebouw en het gebruik ervan in de leefomgeving scheelt kosten en geeft een gezamenlijke verantwoordelijkheid met omwonenden.
- Vereersveiligheid en parkeermogelijkheden voor halen en brengen: aandachtspunt bij het ontwikkelen van scholen en nieuwbouwwijken.

Om hier richting aan te geven zullen deze pijlers worden meegenomen en beoordeeld worden in de businesscase die voor afgaand aan elk project wordt opgesteld. In dit IHP richten we ons op de investeringen in het onderwijsgedeelte.

4.4 Afspraken tussen kindpartners

De onderwijspartners, kinderopvang en gemeente (kindpartners) zijn ter voorbereiding op het IHP samen in gesprek om duidelijke doelstellingen te formuleren op welke wijze het investeren in onderwijshuisvesting succesvol is. De doelen zijn hieronder geformuleerd maar dat wil niet zeggen dat er niet meer, eventuele lokale, doelen kunnen worden behaald gaandeweg de uitvoering.

We stellen het kind centraal

We stellen het kind centraal in onze huisvestingsstrategie. Het aanbod van onderwijsconcepten, het maatwerk per leerling en de daarbij behorende zorg en de ligging en omgeving van de schoolgebouwen zijn factoren die daar een rol bij spelen. Dit komt tot uiting in de diversiteit van uit te voeren maatregelen, de strategie per kern en de ondersteuning van het passend- en speciaal onderwijs.

We nemen samen regie op het Uitvoeringsplan

Na vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan zal per kern een strategie worden bepaald. Een strategie waarbij de vernieuwingsopgaven en noodzakelijke uitbreidingen in capaciteit goed op elkaar zijn afgestemd. Het Uitvoeringsplan voorziet in de projecten die in tranches van 4 jaar te verwachten zijn.

De gemeente en schoolbesturen treden in overleg op welke wijze regie wordt gevoerd over de betreffende opgave. Ieder vanuit haar eigen verantwoordelijkheid. Voor deze samenwerking wordt een regiegroep opgericht met vertegenwoordiging van gemeente en schoolbesturen. Door samen op te trekken kunnen investeringen gekoppeld worden, waardoor het kan lonen investeringen naar voren te halen en andere investeringen uit te stellen. Na vaststelling van het uitvoeringsplan worden businesscases opgesteld. De businesscase is een kembrede verkenning naar aanleiding van een project. Vragen als: hoe groot moet de school worden? voor welke functionaliteiten moet de school geschikt zijn? en wat is de impact op andere scholen?, worden in de businesscase fase beantwoord. Na helderheid over de opgave (businesscase) wordt de raad gevraagd krediet vast te stellen. Middels het Uitvoeringsplan is reeds ruimte gecreëerd, maar aanvullend benodigd krediet is niet uit te sluiten aangezien in de businesscase-fase helder wordt welke ruimtelijke investeringen nodig zijn naast de investering in het schoolgebouw.

We maken Robuuste scholen

Robuuste scholen zijn scholen die passend zijn voor het leerlingaanbod zowel per schoolgebouw als voor het aanbod per kern. Dit betekent dat er in hoofdlocaties geïnvesteerd wordt en tijdelijke huisvesting zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dat vergt flexibiliteit en samenwerking. Ook het afstemmen van het onderwijsaanbod met diversiteit in concepten speelt hierin een rol.

Robuust bouwen betekent dat we flexibel en duurzaam bouwen. We willen kunnen meebewegen, mee-ademen, met wat zich aandient tijdens het 'leven' van het gebouw en wat we niet (goed / helemaal) kunnen voorspellen. Het gaat hierbij om verschillende ontwikkelingen:

- Voortschrijdend inzicht en veranderende opvattingen rondom het leefklimaat en de veiligheid van gebouwen en buitenruimtes en de duurzaamheid
- Maatschappelijke opdracht aan het onderwijs wijzigt en / of een andere samenstelling van de populatie wat kan leiden tot andere onderwijsconcepten met ander ruimtegebruik. Denk aan inclusiviteit / passend onderwijs in de brede zin van het woord.
- Verschuivingen in de pedagogisch-didactische uitgangspunten die kunnen leiden tot ander ruimtegebruik.
- Buitenruimtes serieus nemen als onderdeel van onderwijsruimte.
- Verschillende werkruimtes voor ambulante medewerkers.
- Demografische ontwikkelingen met meer of minder leerlingen tot gevolg. Werken vanuit een drietrapsraket: zorgen voor ademruimte in het gebouw maar ook modulair bouwen, lokalen erbij, daarna dislocatie / gebouwen ruil. Bij minder ook: anders kunnen benutten van ruimtes.
- De gebouwen geschikt en toegankelijk maken voor andere maatschappelijke organisaties

We investeren in kwaliteit

Deze actualisatie geeft inzicht in de kwaliteit van alle schoolgebouwen. Dit geeft de mogelijkheid te sturen op kwaliteit in plaats van enkel te kijken naar de leeftijd van een gebouw. Immers, oude gebouwen zijn niet per definitie slecht. Op deze manier bereiken we eerder een goede basiskwaliteit voor alle scholen. Daarmee wordt voorkomen dat het gebouw waarin je werkt of les krijgt een negatieve factor is in de ontwikkeling van de leerlingen.

Elk gebouw moet voldoende zijn qua kwaliteit, duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Een fris binnenklimaat is hierbij van groot belang. Om die

reden zal het kader Frisse Scholen B voor alle nieuwbouwscholen worden gehanteerd en waar haalbaar ook bij renovatie. De functionaliteit is afgestemd op het onderwijsconcept en ondersteunt het personeel in de diverse taken die ze hebben.

Door de toe te passen maatregelen moet het voor de schoolbesturen mogelijk zijn de schoolgebouwen te beheren en te exploiteren zoveel als mogelijk binnen de rijksbekostiging die zij daarvoor ontvangen. Het nemen van maatregelen is daarvoor een goede impuls, maar lost niet per definitie de discrepantie tussen rijksbekostiging en exploitatie op. Per maatregel worden de effecten op de exploitatie in beeld gebracht wat ook ruimte biedt voor een gesprek over de bijdrage van schoolbesturen op basis van de exploitatiebesparing. We realiseren dit niet alleen bij de nieuwbouwprojecten, maar ook bij de bestaande gebouwen.

We verduurzamen onze scholen

Uitgangspunt voor nieuwbouw en (voor zover het gebouw het technisch en financieel-economisch toelaat) bij renovatie een energieneutraal gebouw (ENG). Nieuwbouw en renovatie zijn natuurlijke momenten om te investeren verduurzamen en daarmee meer kosten efficiënt dan investeringen tijdens de exploitatieperiode. Nieuwbouw gaat bijvoorbeeld minimaal 50 jaar mee. Een gebouw dat in 2025 wordt gerealiseerd zal dus op zijn vroegst in 2075 afgeschreven zijn, terwijl er in 2050 al sprake moet zijn van 95% CO₂ neutrale voorzieningen. Hierbij is ook het exploitatievoordeel voor de gebruikers een bron om deze meerkosten (gedeeltelijk) te dekken. In de nieuwe wetgeving wordt het mogelijk om af te wijken van het investeringsverbod voor schoolbesturen zoals dat momenteel nog geldt. De schoolbesturen zijn bereid de investeringsruimte te nemen die hen wettelijke gegeven is.

De school is onderdeel van haar omgeving

De plaats waar een school staat, het aanbod in de school maar ook van haar omgeving is voor elke school zo optimaal mogelijk. Of de school speelt een rol in het aanbod voor een kern, zoals doormiddel van het Huis van de Buurt, of in de omgeving van de school bevinden zich voldoende voorzieningen. Dit kan betekenen een bibliotheekvoorziening in de school, maar ook door welzijnsvoorzieningen te binden aan een school. Maar ook voldoende sportvoorzieningen en een gebouw dat bewegen stimuleert.

Hiervoor is een intensieve samenwerking nodig met diverse disciplines binnen de gemeente. Met zowel sport, openbare ruimte, stedenbouw en verkeer

als het welzijnsbeleid. Maar ook de verbinding met verenigingen en andere organisaties zijn daarvoor nodig. Voordat overgegaan wordt tot een investering zal dit nader worden onderzocht in de businesscase fase. Die fase vraagt tijd en om die reden is het IHP van groot belang om tijdig inzicht te krijgen in de te verwachten projecten.

We werken samen met onze partners en realiseren aanbod die aansluit op de vraag

Met onze partners kijken we bij en investering op welke wijze de kansen en knelpunten van de opgave kunnen worden meegenomen. Dat kan door die concepten te ontwikkelen waar behoefte aan is en aanvullend op het aanwezige aanbod. Samen met de omgeving te kijken of er voorzieningen kunnen worden gedeeld. Met de betreffende schoolbesturen door het combineren van vraag naar diverse onderwijsvormen een samenwerkingsschool op te zetten of dit in de doorgaande leerlijn te realiseren in bijvoorbeeld een tienercollege. Hierbij is een breed kindaanbod door bijvoorbeeld een brede school of IKC een gegeven.

We geven vervolg aan de strategie voor Speciaal Basis Onderwijs (SBO) en Cluster IV

De differentiatie binnen het SBO en Cluster IV wordt veelal op grond van de ondersteuningsuraag of de specifieke beperking vormgegeven. Dit is nodig omdat eigenlijk alle kinderen die binnen deze vorm van het onderwijs deelnemen eigen ontwikkelbehoeften hebben. Het Samenwerkingsverband PO Westland (SPOW) heeft onderzoek gedaan naar de totstandkoming van een Centrum "de rode paprika". Inmiddels is het Centrum als innovatiegroep van betrokken professionals actief.

In het originele plan werd er voor een fysieke vorm van Centrum gepleit. In een fysiek Centrum worden kinderen van het SO en SBO, samen met de schil aan ondersteunende begeleiders, in een gebouw ondergebracht. Inmiddels is er besloten om geen fysiek Centrum in te richten, maar om de kennis en expertise in de scholen te brengen. Docenten en professionals uit de jeugdketen ontmoeten elkaar en werken aan onderwijsvernieuwing waarbij gezocht wordt naar meer inclusie en dwarsverbanden tussen de doelgroepen. Met de afspraken in het LEA wordt een vervolgstap in de oprichting van een Centrum. Dit betreft dan de ontwikkeling van een denktank waar vanuit vormen van gemengd onderwijs worden ontwikkeld en op bestaande locaties worden uitgevoerd.

Mede op basis van het lopende onderzoek "Passend Netwerk" van het SPOW wordt er een onderwijsaanbod ontwikkeld passend bij de opgave. Het LEA stelt onder het 3e programma "Voor iedereen een passende plek en passende ondersteuning" als 6e pijler een gedeelde ambitie voor als het gaat om Passend Onderwijs in de breedste zin. Hierin formuleren we in relatie tot het ondersteuningsplan met elkaar wat we verstaan onder inclusief onderwijs: hoe willen we dat Passend Onderwijs op de scholen in Westland vorm krijgt? En wat is nodig vanuit besturen, gemeente en SWV om dit te realiseren?

De actualisatie van het IHP houdt in dit geval in dat we een gebouwgerelateerde maatregelen opnemen in het plan en een budget om dit te realiseren, maar dat we de uiteindelijke ingreep pas doen als de bovenstaande strategie bekend is.

5 De werkwijze

Om te komen tot dit IHP hebben gemeente en schoolbesturen een onderzoek laten uitvoeren naar de kwaliteit en instandhouding van de onderwijshuisvesting. De resultaten van dit onderzoek zijn in beeld gebracht en op basis hiervan zijn prioriteiten gesteld (Bijlage 2). Er is een overzicht gemaakt van gewogen prioritering en er is per schoolgebouw aangegeven wanneer het in aanmerking komt voor het uitvoeren van een maatregel met bijbehorende strategie en investering (bijlage 3). Voor het eerste uitvoeringsplan (2023-2026) is dit in principe leidend, maar bij de voorbereiding van de genoemde projecten kan hierbinnen nog afgeweken worden. Bij de voorbereiding van de daaropvolgende drie uitvoeringsplannen, vindt evaluatie plaats van zowel de prioritering als gekozen maatregel/voorkeurscenario. Hierin kunnen vervolgens, op basis van een aanvullende methodiek, aanpassingen plaatsvinden.

5.1 Methodiek: Gezamenlijke aanpak

De gemeente en schoolbesturen hebben het proces om te komen tot uitvoering van het IHP met elkaar vastgesteld. Hierin worden gezamenlijk de stappen doorgenomen. De methodiek van dit IHP werkt als volgt:

1. Inventariseren en prioriteren

Als basis van de inventarisatie wordt er een Kwaliteitsmeting gedaan. De kwaliteit van de bestaande schoolgebouwen is aan de hand van het Landelijk Kwaliteitskader voor Onderwijshuisvesting geanalyseerd. Dit is een instrument om de basiskwaliteit van schoolgebouwen vast te stellen bij nieuwbouw en bestaande bouw. Het laat daarmee ook zien waar deze basiskwaliteit uitstijgt boven de wettelijke minimum-eisen uit het Bouwbesluit. Dit kwaliteitskader is ontwikkeld door Ruimte OK met en door het onderwijsveld en de onderwijskoepels PO/VO raad en de VNG.

Er is gebruik gemaakt van een systematische Excel-inventuragelijst en een online enquête voor de gebruikers van de gebouwen. Deze enquête is in de basis ontwikkeld in samenwerking met de TU Eindhoven en gebaseerd op de NEN 8021:2014. De uitkomsten hiervan zijn voorgelegd aan de schoolbesturen.

Daarnaast is er een **Efficiëntiemeting**.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van informatie over huisvestingsbehoefte, leerlingenprognoses en exploitatiekosten (onder andere energie en onderhoud).

Prioritering

De verkregen informatie is verwerkt tot een totaalijst welke als Bijlage 1 is toegevoegd. Het geeft een overzicht van de scores op zorgplicht, kwaliteit en efficiëntie waarmee in de verdere uitwerking doelgericht oplossingen kunnen worden ontwikkeld om te voldoen aan deze drie aspecten.

2. Maatregelen

Met de opgehaalde inzichten is vervolgens per gebouw bepaald welke maatregelen nodig zijn om het gewenste kwaliteitsniveau te behalen. Dit kan naar gelang de inzichten uit de inventarisatie nieuwbouw zijn maar ook renovatie gelijk aan nieuwbouw (transformatie) of een gerichte investering wat leidt tot een upgrade van het gebouw. Een gebouw met een hoge prioriteit hoeft dus niet altijd nieuwbouw te hebben. Het beschikbare onderwijshuisvestingsbudget bepaalt hoe snel alle gebouwen op het gewenste kwaliteitsniveau komen, waarbij de volgorde van aanpak hoofdzakelijk wordt bepaald door de prioriteitenlijst;

2) https://www.ruimte-ok.nl/sites/default/files/2021-05/Kwaliteitskader_Huisvesting_2021.pdf

3. Gebiedsoverleg

In gebiedsoverleggen worden de gebouwen met hun prioriteit bekeken in de context van een gebied. Het kan hierbij dat de volgorde van uitvoering veranderd omdat ontwikkelingen in een bepaalde kern de versnelling van een investering vraagt of omdat er meerdere knelpunten beter gezamenlijk kunnen worden opgepakt in plaats van door individuele investeringen over een langere periode. In het IHP is elke kern besproken in zo'n gebiedsoverleg en is er dus naar de huidige inzichten een plan voor elk gebouw gemaakt. Dit is de laatste stap van het IHP, de uitwerking vindt plaats in het Uitvoeringsplan.

Het gebiedsoverleg leidt tot het opstellen van een Uitvoeringsplan. Het IHP bestrijkt zestien jaar, verdeeld over vier afzonderlijke uitvoeringsplannen van telkens vier jaar (2023-2026, 2027-2030, 2031-2034 en 2035-2038). De uitvoeringsplannen zijn dynamisch, omdat ook de vraag dynamisch is.

Het eerste uitvoeringsplan (2023-2026) wordt gedeeld en voor akkoord voorgelegd aan de raad. Dit uitvoeringsplan en de daaropvolgende drie uitvoeringsplannen (2027-2038) worden 2-jaarlijks geëvalueerd en geoptimaliseerd;

4. Begroten

De budgetten volgend uit het uitvoeringsplan worden opgenomen in de meerjarenbegroting, middels de gemeentelijke begrotingscyclus. Deze wordt aangeboden aan de gemeenteraad om hiermee de investeringsbegroting vast te stellen voor de komende 4 jaar zodat de geprioriteerde projecten kunnen worden voorbereid.

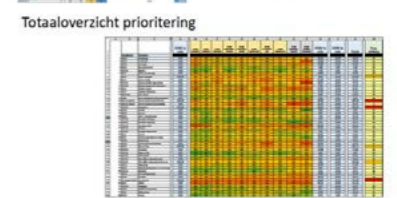
5. Businesscase

Voor de projecten in het uitvoeringsplan wordt een businesscase gemaakt. Hierin worden alle aspecten voor het ontwikkelen van de maatschappelijke (rind)voorziening bij de voorbereiding betrokken. Dat betekent ook de mogelijkheid voorzieningen in een kern te integreren, de gevolgen voor de capaciteit in een kern maar ook de ruimtelijke en verkeerskundige inpassing. Hiermee kan de raad tot ontwikkeling van een volledig en integraal project besluiten;

6. Krediet en uitvoering.

De uitkomsten van de businesscase worden voorgelegd aan de raad met de vraag het benodigde krediet voor de uitvoering te vóóten. Waarna de uitvoering kan starten.

1. Waarom

2. Wat

3. Waar en welke?

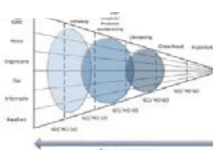
4. Wanneer?

5. Uitwerking Businesscase

6. Uitvoering

5.2 Planvorming en uitwerking aanpak

Planvorming per vier jaar

Planvorming geschiedt telkens voor periode van vier jaar (2023-2026) met een meerjaren doorkijk over een periode van totaal 16 jaar (2027-2038). Hiermee is de aanpak in lijn met de te verwachten wetgeving (op basis van akkoord PO/VO raad en VNG). Het op basis van dit IHP te ontwikkelen uitvoeringsplan wordt besproken tijdens het Op Overeenstemming Gericht Overleg, vastgesteld door de gemeenteraad en gehecht aan de verordening.

Het uitvoeringsplan volgt idealiter de termijnen van het college, zoals nu het geval zal zijn. Halverwege deze periode wordt de voortgang gerapporteerd en wordt de data die de onderbouwing van de strategie vormt geactualiseerd voor de meerjarenplanning. Hiermee is het geheel opstellen van een nieuw IHP niet meer nodig, maar worden de Uitvoeringsplannen geactualiseerd. Wel wordt het IHP geactualiseerd als aanvullende beleidswensen ontstaan of de aanpak om een wijziging vraagt.

Sturing op (continue verbeterde) data

Deze aanpak heeft als voordeel dat de investeringen in maatregelen starten vanuit een nulmeting, gezamenlijk worden opgesteld en het resultaat gemeten kan worden. Ook worden ook de leerlingenprognoses bij elke actualisatie scherper en kan er dus een telkens ook een verbeterde investeringsstrategie worden bepaald. Daarnaast worden afwijkingen in de gegevens gesignaleerd voor ze worden doorgevoerd. Er gaat dus een continu lerend effect vanuit.

Uitvoeringsplan

Deze rapportage leidt tot een uitvoeringsplan voor een periode van 4 jaar. Deze is gereed voor de begroting 2023 ter besluitvorming voor het eerste volledige begrotingsjaar van de nieuwe gemeenteraad. Onderdeel hiervan is het maken van een businesscase per investering of een combinatie van diverse aan elkaar gerelateerde investeringen.

Dit plan bevat:

- De geplande projecten 2023-2026
- Organisatorisch structuur
- Financiële onderbouwing
- Besluitvormingsproces

Het uitvoeringsplan wordt gaandeweg verrijkt en bijgesteld als de businesscases ter besluitvorming aan de Raad worden voorgelegd voor het vóóter dan wel bijstellen van krediet.

Dit IHP is dus niet een compleet en uitgewerkt Uitvoeringsplan, maar een notitie waar uitleg wordt gegeven over bovengenoemde werkwijze en processen en wordt een budgetraming bepaald.

Het Uitvoeringsplan bevat een budgetbepaling en de businesscase geeft aan welk investeringskrediet daarbij hoort. Deze bevat namelijk naast de onderwijscomponent ook de investering van overige partners en in het openbaar gebied.

Businesscase

Deze rapportage bevat minimaal volgende elementen:

- Koppeling met gemeentelijk beleid en eventueel gedetailleerdere gebiedsvisies daar waar die beschikbaar zijn, bijvoorbeeld omgevingsvisie 2.0, Visie op Westland
- Gebouweigenschappen (afweging nieuwbouw/renovatie);
- Technische en kwalitatieve opname;
- Functionele beschrijving onderwijsvorm en -visie;
- Demografische- en leerlingontwikkeling;
- Speel- en sportvoorzieningen;

- Kinderopvang, VVE en Buitenschoolse opvang, al dan niet in IKC vorm;
- Andere maatschappelijke partijen;
- Beheer- en exploitatie afspraken en kostenuverdeling;
- Gebiedsontwikkeling en het combineren van projecten;
- Verkeerskundige inpassing onderwijslocaties;
- Stedenbouwkundige- en bestemmingsvoorwaarden;
- Verduurzamen en verbeteren bestaande gebouwen;
- Investeringsplan;
- Eigen bijdrage in verband met exploitatie besparende investeringen en specifieke wensen;

Door structureel de plannen in een vast format voor te bereiden, is eenvoudig terug te vinden welke besluiten er zijn genomen en op welke wijze de kaders en financiële onderbouwing tot stand zijn gekomen. Elke businesscase geeft zo informatie voor een volgende. De businesscase is de eerste stap in de projectvoorbereiding. Door deze aanpak worden faalkosten en tussentijdse aanpassingen zoveel mogelijk voorkomen en het ontwerpproces versneld.

Verordening

De werkwijze als genoemd in dit IHP is een manier van werken om projecten meer integraal en meer vroegtijdig voor te bereiden. Voor de procedure en beschikken van projecten wordt de huidige verordening gehanteerd. Het voornaamste verschil met de verordening is dat projecten integraal worden voorbereid en de betreffende scholen al eerder in kaart hebben gebracht welke randvoorwaarden er geregeld moeten zijn om het gebouw te realiseren. Dit zorgt dat na het beschikken van een project de doorlooptijd kan worden beperkt en de risico's eerder inzichtelijk zijn.

6 Gebiedsoverleg

Gemeente en schoolbesturen zijn in overleg getreden over de opgave van de scholen per kern. De opgave per kern dient ertoe om indicatief een beeld te geven van:

- de vervangingsopgave van de scholen;
- de leerlingenontwikkelingen en de te verwachten capaciteitsopgaven;
- beide met als doel de integrale opgave per kern te verhelderen en te voorzien in een indicatie van de korte-, middel- en lange termijnkosten voor onderwijshuisvesting.

Het aantal leerlingen als genoemd per school zijn gebaseerd op een leerlingenprognose van 2021. De definitieve leerlingenprognoses worden uitgevoerd tijdens de uitwerking van de businesscase. De nieuwe werkwijze laat ruimte voor verdergaande samenwerking met de schoolbesturen en andere disciplines binnen de gemeente. Dit moet leiden tot verscherpt beeld van het aantal toekomstig te verwachten leerlingen door:

- verder in te zoomen op de woningbouwontwikkelingen, samenstelling van de wijk en ontwikkeling van bestaande wijken;
- de kennis van de schoolbesturen- en directies te benutten in het opmaken van de uitgangspunten voor een prognose.

Dit hoofdstuk voorziet in een eerste concept analyse welke definitief zal worden uitgewerkt tijdens de businesscase fase. De businesscase fase start met een prognose voor de kernen waar een onderwijshuisvestingsproject staat gepland. De huisvestingscapaciteit wordt daarmee ten allen tijde voldoende onderbouwd, onderschreven door zowel gemeente als schoolbesturen.

Monster

Beschrijving van de kern

In Monster zijn vanaf de vernieuwingslag van begin 2000 de meeste scholen vervangen voor nieuwbouw. Echter, vanwege de toenemende woningbouw zal een omvangrijke vraag naar onderwijshuisvesting ontstaan. Om in die vraag te voorzien wordt ingezet op de ontwikkeling van een nieuwe school in Monster Noord, waarvan de omvang nader wordt bepaald.

De geactualiseerde leerlingenprognose geeft het volgende beeld:

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Blinkerd		312	326	323	331	336	340	343	346	339	332
	15	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2
Eerste Westlandse Montessorischool		370	389	396	408	421	431	437	453	452	447
	16	-	-	-	-	-1	-2	-2	-2	-2	-2
Willemschool		166	140	133	137	141	144	148	158	155	153
	7	-	+1	+2	+2	+1	+1	+1	+1	+1	+1
Zeester		277	301	290	276	281	280	282	291	291	290
	11	-	-2	-1	-	-	-	-	-1	-1	-1
Totaal		1.125	1.156	1.142	1.152	1.179	1.195	1.210	1.248	1.237	1.222

De capaciteit laat een tekort aan ruimte zien vanaf 2023 bij voornamelijk De EWM. Dit komt mede door de woningbouwontwikkeling in Den Haag en de regiofunctie van de school. Met EWM is besproken de capaciteitsopgave te koppelen aan de nieuwe te bouwen school, ofwel in het onderzoek mee te nemen of de gewenste capaciteit bij de nieuwe school in Monster Noord.

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Blinkerd	2018	41	Doorexploiteren
Eerste Westlandse Montessorischool	2008	46	Doorexploiteren/uitbreiding icm BC Monster Noord
Willemschool	2007	21	Verduurzamen
Zeester	2016	45	Doorexploiteren/uitbreiding icm BC Monster Noord of eigen locatie
Monster Noord			Nieuwbouw
Strandwacht	<1970	2	Vervangingsopgave, planvorming op basis van visie SBO
dislocatie Herman Broerenschool	2016	1	Vervangingsopgave
ISK	<1970		Herplaatsen, geen onderdeel IHP budget
2 gymzalen			Capaciteit tekort. Accommodatieplan sport

Primair onderwijs

- Voor de Willemschool is voorafgaand aan dit IHP gekozen voor verduurzaming middels het noodfonds. Er zijn geen aanvullende investeringen te verwachten.
- De Zeester heeft de aanvullende ruimtebehoefte en de fysieke mogelijkheid uit te breiden. Afhankelijk van de voortgang voor een nieuwe school in Monster Noord of zoveel eerder dat partijen de uitbreiding noodzakelijk achten gelet op de acute huisvestingswens en doorlooptijd van het onderzoek naar Monster Noord wordt hier een beslissing over genomen.
- De EWM heeft potentie om verder te groeien maar niet de fysieke mogelijkheden. Bij de ontwikkeling van de school in Monster Noord wordt dit meegenomen.
- De overige reguliere PO schoolgebouwen worden doorgeëxploiteerd.
- Er is een nieuwbouwwijk gepland in Monster Noord waarvoor de ambitie is om een schoolgebouw te ontwikkelen. In navolging op dit IHP wordt ingezet op een businesscase voor Monster Noord om tijdig in accurate prognoses te voorzien en in gesprek te gaan met de schoolbesturen over de schoolkeuze voor deze locatie op basis van de te verwachten vraag.

Speciaal Onderwijs

- De Strandwacht is tijdelijk gehuisvest in een gebouw met behoorlijke achterstand op onderhoud. Er wordt door de gemeente geïnvesteerd in het onderhoud. Voor het bepalen van het moment van vervanging wordt verwezen naar de strategie van het SBO. Tot die tijd moet het gebouw zo goed mogelijk in stand worden gehouden.
- De dislocatie van de Herman Broerenschool zit in een tijdelijke huisvesting. Aan de hand van een visie op speciaal voortgezet onderwijs kan worden bepaald of en waar de leerlingen definitief worden gehuisvest. Tot die tijd worden de leerlingen tijdelijk gehuisvest. Hier ligt een actuele opgave, aangezien de huidige huisvesting van de Herman Broerenschool te Monster in 2023 eindigt. Een budget voor structurele huisvesting is geraamd om de mogelijkheid te behouden voor het vestigen de kinderen die ook nu een plek hebben bij de Herman Broerenschool in Monster.

Internationale Schakelklas

In het gebouw van de Strandwacht zit ook de ISK. Deze zal bij nieuwbouwplannen van de Strandwacht ook een nieuwe locatie moeten vinden. Primair kan de ISK gebruik maken van een flexibele locatie gebruik makend van aanwezige leegstand. Is deze leegstand er niet dan moet hier budget voor worden vrijgemaakt. Dit valt niet onder de reguliere huisvestingsbekostiging.

Monster

Prioritering uitwerking gebiedsstrategie

1. Op de korte termijn moet een besluit worden genomen om het capaciteitsvraagstuk van de Zeester minimaal tijdelijk en vervolgens permanent op te lossen.
2. Voor de Herman Broerenschool zal medio 2023 nieuwe huisvesting moeten worden voorzien. Dit gesprek wordt gestart medio 2022.
3. De voorbereidingen voor een nieuwe school in Monster Noord kunnen getroffen worden, met als start een verdiepende prognose van het aantal te huisvesten leerlingen. Hierbij wordt de huisvestingsvraag en capaciteit van alle schoolgebouwen in Monster betrokken.
4. Voor de Strandwacht wordt momenteel in samenhang met de andere SBO scholen een visie ontwikkelt. Huisvestingsinvesteringen worden niet gedaan tot het moment dat helderheid is over de toekomst van het SBO en de wijze waarop inclusiever onderwijs wordt vormgegeven.

Wateringen

Beschrijving van de kern

De schoolgebouwen in Wateringen hebben de afgelopen jaren diverse ingrepen gehad met uitbreiding en nieuwbouwprojecten. Er is een woningbouwprogramma gepland in Wateringen Noord. Vooruitlopend wordt er een school ontwikkeld in dit gebied.

De geactualiseerde leerlingenprognose geeft het volgende beeld:

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Hofuilla		514	560	585	577	583	581	578	592	630	653
	20 (+2)	-	-	-1	-1	-1	-1	-1	-2	-3	-4
Kyckert		244	246	236	230	227	224	224	231	244	252
	13	+3	+3	+3	+3	+4	+4				
Kijckmar		216	212	204	196	193	189	189	194	205	211
	3+6	-	-	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-
Mariaschool		185	179	175	168	165	160	160	165	175	182
	9	+1	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2
Pieter ud Plas		407	428	434	425	425	421	420	432	460	477
	16 (+2)			+1	+1	+1	+1	+1	+1	-	-1
Sint Jozefbasisschool		419	422	431	418	413	407	405	420	439	454
	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-1	-1
Totaal		1.985	2.046	2.062	2.011	2.004	1.979	1.972	2.031	2.148	2.220

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Hofuilla	2019	47	Doorexpluiten
dislocatie Hofuilla	2020	NB	Afstoten
Capaciteitsopgave icm Wateringen Noord	2007	21	Verduurzamen
Kyckert	1999	28	Doorexpluiten (verduurzamen ntb)
Kijckmar		37	Doorexpluiten
Mariaschool	1985	33	Vervangingsopgave/renovatie
Pieter ud Plas	2016	43	Doorexpluiten
dislocatie Pieter ud Plas	2020	NB	Afstoten
Capaciteitsopgave icm Wateringen Noord			Capaciteit tekort. Accommodatieplan sport
Sint Jozefbasisschool	2003	31	Indicatie renovatie functioneel en binnenklimaat
Wateringen Noord			Nieuwbouw 12 lokalen

Primair onderwijs

- De Hofuilla groeit ook na de gerealiseerde uitbreiding. Om de leerlingen te huisvesten heeft de school een dislocatie met 2 lokalen. De verwachting is dat de behoefte naar de school en huisvesting toeneemt. Investerings voor het opheffen van de dislocatie worden gedaan in samenhang met de capaciteit van de nieuwe school in Wateringen Noord.
- De Kijckert moet worden verduurzaamd. Dit is in gang gezet door inzet van het noodfonds.
- De Kijckmar wordt doorgeëxploiteerd.
- De Mariaschool heeft vernieuwing van de onderwijshuisvesting nodig. Nieuwbouw of renovatie wordt in tranche 4 onderzocht.
- De Pieter ud Plas groeit en heeft naast haar school een dislocatie met 2 lokalen (Hofboerderij). Investerings voor het opheffen van de dislocatie worden gedaan in samenhang met de capaciteit van de nieuwe school in Wateringen Noord.
- De Sint Jozef heeft een verdere upgrade nodig met het oog op het binnenklimaat en verbeteren van de functionaliteit.
- Er wordt een nieuwe school gebouwd in Wateringen Noord met 12 lokalen. Dit wordt een Ontmoetingsschool waarin de drie Wateringse schoolbesturen gezamenlijk het onderwijsconcept ontwikkelen. De school valt onder WOO. Dit zorgt voor een structurele oplossing voor de 2 dislocaties van Hofuilla en Pieter ud Plas. De gevolgen voor het capaciteitsvraagstuk voor geheel Wateringen moet in de businesscase worden onderzocht.

Prioritering uitwerking gebiedsstrategie

- De school in Wateringen Noord wordt ontwikkeld. Hier werken de schoolbesturen samen zodat ook de impact voor de Pieter van der Plasschool en de Hofuilla wordt meegenomen om een robuuste oplossing te realiseren.
- De verbetering van de Jozefschool wordt op termijn afgerond.
- Voor de Mariaschool volgt in een later uitvoeringsplan een plan voor vervanging of renovatie.

's-Gravenzande

Beschrijving van de kern

In 's-Gravenzande heeft de vernieuwing van het schoolgebouwen bestand (nog) niet plaatsgevonden. Na de nieuwbouwprojecten van net na 2000 van de Kameleon Eikenlaan en de Prins Willem Alexanderschool (PWA) en de recente nieuwbouw van de Eben Haezerschool zijn er geen significante investeringen meer gedaan. Met de plannen voor de Waelcampus en het effect op de omliggende scholen is het zaak gebiedsgericht de noodzaak van vernieuwing op elkaar af te stemmen. Ook voor enkele scholen in Naaldwijk is een effect te verwachten maar dat wordt ingeschat als gering,

maar zal wel gemonitord worden en wanneer nodig in de actualisatie worden gecorrigeerd.

De leerlingenprognose 2021 geeft het volgende beeld: Voor het effect van de nieuwbouw Waelcampus worden alleen de scholen meegenomen die in de invloedssfeer liggen. Eben Haezer, de John F. Kennedyschool en Kameleon Heenweg worden daarom niet meegenomen.

Voor die scholen geldt de volgende bezetting:

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Eben Haezer		138	142	139	134	132	131	132	137	140	143
	8	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2
John F. Kennedyschool/Blink		107	119	97	91	87	87	87	89	92	94
	8	+4	+3	+4	+4	+4	+4	+4	+4	+4	+4
Kameleon Heenweg		54	48	61	61	63	67	68	73	78	81
	6	+4	+4	+4	+4	+4	+3	+3	+3	+3	+3
Totaal		297	309	297	286	282	285	287	299	300	318

Voor de gebouwen waar de Waelcampus wel effect heeft om tot een robuust gebouwenbestand te komen geldt het volgende uitgangspunt:

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Driekleur Dalton		216	225	225	206	203	203	204	214	217	219
	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Driekleur Wilhelmina		178	185	173	170	167	167	168	176	179	181
	10	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3
KaDO		135	144	169	171	153	157	167	208	207	204
Kleine ruimten minder leerlingen	3+6	-	-	-	-	-	-	-	-2	-2	-2
Kameleon Eikenlaan		386	400	400	400	400	400	400	400	400	400
	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prins Willem Alexanderschool		422	419	406	389	380	375	375	383	396	405
	17	-	-	-	+1	+2	+2	+2	+2	+1	+1
Wegwijzer		242	244	248	246	244	244	248	261	263	264
	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waelcampus (tijdelijke huisvesting)		56	57	83	110	116	125	132	149	132	116
	omvang	2	2	3	4	4	5	5			
Totaal		1.635	1.690	1.693	1.698	1.684	1.690	1.714	1.803	1.802	1.796

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Driekleur Dalton	1976	13	Vervangingsopgave/renovatie
Driekleur Wilhelmina	2003	19	Doorexploiteren (verduurzamen ntb)
Eben Haezer	2016	39	Doorexploiteren
BLINK (John F. Kennedyschool)	1982	22	Doorexploiteren (verduurzamen ntb)
KaDO	1974	NB	Afstoten (capaciteit meenemen in BC 3kleur/Kameleon)
Kameleon Eikenlaan	2004	25	Capaciteit oplossen (indicatie uitbreiden)
Kameleon Heenweg	1957	15	Doorexploiteren/afstoten
Prins Willem Alexanderschool	2007	35	Indicatie renovatie functioneel en energieverbruik
Wegwijzer	1968	30	Geen vervangingsopgave wel renovatie
Waelcampus			Nieuwbouw 16 lokalen
Wateringen Noord			Nieuwbouw 12 lokalen

Primair onderwijs

- De Driekleur Dalton is toe aan vervanging. Het is verstandig hierbij direct de vervanging van het KaDO mee te nemen. Door dit efficiënt vorm te geven kan er substantiële ruimte in de wijk vrijkomen voor eventuele woningbouw.
- De Kameleon Eikenlaan heeft 6 groepen in de tijdelijke locatie KaDO, al hebben deze door beperkte lokaalruimte niet altijd de volledige groepsomvang. Ook hebben ze een Samen naar School groep in het hoofdgebouw. Bij afstoot van KaDO is er behoefte aan uitbreiding.
- Het KaDO voldoet niet op de middellange termijn. Sluiting en oplossen in andere ontwikkelingen is in kader van robuuste huisvesting noodzakelijk.
- Kameleon Heenweg. De school is niet zelfstandig te exploiteren en het huidige pand is aan vernieuwing toe. Gemeente en schoolbestuur moeten in overleg om te komen tot een toekomstbestendige investeringsbeslissing. Het belang van een school is breder dan enkel de financiële - efficiency opgave. De meerwaarde van de school in Heenweg zal daarin een prominente plek moeten krijgen.
- Prins Willem Alexanderschool. Upgrade op functioneel niveau en verder verduurzamen om up-to-date te maken. Analyse op onderhoudsaspecten is noodzakelijk. Ook energetisch scoort dit gebouw onder gemiddeld.
- Wegwijzer. Geen actuele vervangingsopgave, maar relevant bij het onderzoeken van de toekomstige van omliggende scholen gelet op de diverse vernieuwingsopgaven in de kern.
- John F. Kennedyschool kan door verdere verduurzaming in stand gehouden worden.
- De Driekleur Wilhelmina kan door verdere verduurzaming in stand worden gehouden. Een eerste investering wordt hier vanuit het noodfonds al uitgevoerd.
- Er is een nieuwbouwwijk in aanbouw in Waelpark. Hier wordt een 16-klassige school gerealiseerd als onderdeel van een IKC met kinderopvang en een gymzaal. De verwachting is dat deze nieuwbouw zowel een voedingsgebied heeft in 's-Gravenzande als deels in Naaldwijk. De gevolgen voor de leerlingenaantallen van de nieuwbouw moet worden meegenomen voor de ontwikkeling van De Driekleur, De Kameleon en het afstoten van de dislocatie KaDO. Ook gevolgen voor leerlingaantallen op andere omliggende scholen moet gemonitord worden.

Prioritering uitwerking gebiedsstrategie

- De ontwikkeling van de Waelcampus is gestart.
- Gevolgen van de Waelcampus voor het aanbod in de omgeving worden meegenomen in de uitwerking van de vervangingsopgave van de Driekleur Dalton en uitbreidingsbehoefte van de Kameleon Eikenlaan.
- De gevolgen van de ontwikkeling van de wijk Waelpark voor de bezetting van de Wegwijzer, Driekleur Wilhelmina en Kameleon Heenweg worden net als enkele scholen in Naaldwijk gemonitord om de ontwikkeling van de leerlingaantallen te volgen.

De Lier

Beschrijving van de kern

In De Lier heeft de vernieuwing van het schoolgebouwen bestand (nog) niet plaatsgevonden. Door de uitbreiding met de wijk Molensloot heeft de Prins Willem Alexanderschool een beschikking voor nieuwbouw. Het is zaak de overige scholen up to date te houden.

De geactualiseerde leerlingenprognose geeft het volgende beeld:

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Achtsprong		361	391	395	406	420	433	438	497	503	492
	16						-1	-1	-4	-4	-4
Koningin Julianaschool		225	216	211	209	210	209	213	245	246	238
	9			+1	+1	+1	+1		-1	-1	-1
Prins Maurits		177	175	168	164	163	159	161	179	183	181
	9			+2	+2	+2	+3	+2	+2	+2	+2
Vlieten		200	180	170	166	162	157	158	174	180	178
	8			+1	+1	+1	+2	+2	+1	+1	+1
Prins Willem Alexanderschool De Lier		179	151	140	139	139	138	140	155	159	157
Wordt Molensloot vanaf 2024	12						+6	+6	+6	+6	+6
Totaal		1.142	1.113	1.085	1.084	1.095	1.097	1.111	1.251	1.271	1.246

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Achtsprong	1960	15	Capaciteit oplossen, indicatie uitbreiding en renovatie
Koningin Julianaschool	1985	42	Doorexploiteren
Prins Maurits	1978	24	Vervangingsopgave/renovatie
Vlieten	1975	7	Vervangingsopgave/renovatie
Molensloot			Nieuwbouw, vervangt PWA

Primair onderwijs

- De Vlieten is toe aan vernieuwing. Nieuwbouw of renovatie moet worden onderzocht.
- De Achtsprong is al deels vervangen voor nieuwbouw. Dit plan afmaken door het toekomstbestendig maken van of vervangen van de oudbouw en capaciteitsonderzoek uitvoeren voor bepalen van de benodigde uitbreidingscapaciteit op locatie of elders.
- Prins Maurits. Upgrade voornamelijk op

- functionaliteit en verbeteren exploitatie en duurzaamheid. Hiermee wordt nieuwbouw uitgesteld.
- De Kon. Julianaschool wordt doorgeëxploiteerd.
- Er is een nieuwbouwwijk gepland in Molensloot. Hier wordt ter vervanging van de PWA school een 12-klassige school gebouwd met een gymzaal.

Prioritering uitwerking gebiedsstrategie

- De nieuwbouw van de school Molensloot zorgt voor een betere spreiding van het onderwijsaanbod
- De businesscase voor vervangingsopgave van de Vlieten moet worden opgestart.
- Voor de Achtsprong is de afronding van de vervangende nieuwbouw en uitbreiding actueel.

Naaldwijk

Beschrijving van de kern

In Naaldwijk heeft de vernieuwing van het schoolgebouwen bestand (nog) niet plaatsgevonden. Na de nieuwbouwprojecten van net na 2000 van de Bernadette zijn er geen significante investeringen meer gedaan. Met de plannen voor de Hoogeland en het effect op de omliggende scholen is het zaak

gebiedsgericht de noodzaak van vernieuwing op elkaar af te stemmen.

De geactualiseerde leerlingenprognose voor de gebouwen in de invloedssfeer van Dalton Hoogeland geeft het volgende beeld:

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Montessorischool Naaldwijk		221	212	214	216	219	223	228	255	266	268
	9								-1	-2	-2
Ouverture		385	392	390	405	413	426	438	479	499	500
	16+1								-2	-3	-3
Regenboog		245	250	273	275	271	271	275	275	282	289
	11										
Regenboog dependance "Over de Brug"		41	38	38	35	39	39	41	80	95	94
	2								-1	-2	-2
Dalton Naaldwijk		65	56	54	54	54	54	55	69	72	73
	6	+3	+4	+4	+4	+4	+4	+4	+3	+3	+3
Totaal		956	948	964	989	943	1.008	1.032	1.159	1.215	1.224

Yunus Emre	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Leerlingplanning	75	100	125	150	252	256	259
lokalen	3	4	5	6	10	10	10

Yunus Emre is een nieuwe school met een wijkoverstijgende functie. De doelgroep bevindt zich met name in Naaldwijk en s'Grauvenzande, waarbij Naaldwijk het hart van het voedingsgebied vormt. De exacte omvang is niet te rammen, maar de school heeft aangetoond uiteindelijk te kunnen groeien naar de stichtingsnorm van 252 leerlingen. Een doelstelling die in 8 jaar moet worden gehaald om het recht op permanente huisvesting te verkrijgen.

De Dalton Hoogeland "De Hoogulieger" wordt een 8-klassige school welke naar verwachting gevuld wordt door de nabijgelegen woningbouw ontwikkeling. Gezien de verwachte groei van onder andere de Yunus Emre en de Regenboog is een toename in de huisvestingscapaciteit zeer welkom. Echter, waar toekomstige uitbreiding plaats moeten vinden is onderdeel van het onderzoek dat moet worden gestart. In de hiervoor te maken businesscase zal aandacht zijn voor alle (woningbouw) ontwikkelingen en ontwikkelingen bij andere scholen om te voorzien in een totaal-strategie voor Naaldwijk. De Yunus Emre en de overcapaciteit van de Regenboog wordt beide vanaf schooljaar 2022 - 2023 gehuisvest aan de Savomin Lohmanstraat onder voorbehoud van tijdige verplaatsing van de Daltonschool naar het Hoogeland.

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Bernadette		436	436	439	443	443	441	438	458	447	442
	16+2										
Joannes		238	246	237	245	251	257	262	283	281	278
	11			+1	+1	+1					
Rehoboth		185	183	217	211	210	209	210	226	232	235
	9						+1	+1			
Totaal		859	865	893	899	904	907	910	968	961	955

Relatie Nieuwbouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Montessorischool Naaldwijk	1970	17	Vervangingsopgave
Ouverture	1978	32	Vervangingsopgave
Regenboog	1982	29	Indicatie renovatie functioneel en binnenklimaat
Regenboog dependance "Over de Brug"	1974	NB	doorexploiteren dislocatie
Dalton Naaldwijk / Hoogulieger			Nieuwbouw 10 lokalen, tot oplevering Hoogulieger in tijdelijke huisvesting
Yunus Emre			Capaciteitsuraag nieuwe school, tijdelijke huisvesting gebouw Over de Brug
Overige Scholen			
Bernadette	2008	44	Doorexploiteren en uitbreiden 2 lokalen
disl. Bernadette	2019	NB	Afstoten en opnemen in hoofdgebouw
Joannes	1957	36	Indicatie transformatie/renovatie
Rehoboth	1978	38	Indicatie transformatie/renovatie
Diamant Hoge Woerd	1982	11	Vervangingsopgave, planvorming op basis van visie SBO
Diamant St. Martinusstraat	1990	14	Vervangingsopgave, planvorming op basis van visie SBO
Herman Broerenschool	1990	8	Indicatie transformatie/renovatie

Primair onderwijs

- Er is een nieuwbouwwijk in aanbouw in Hoogeland. Hier wordt een 8-klassige school geprognoseerd genaamd 'De Hoogulieger'. Hiervoor is een beschikking afgegeven. Van belang is om het effect te monitoren voordat eventuele plannen rond Montessorischool en Ouverture worden vastgesteld.
- De Yunus Emre kan starten op de locatie Savomin Lohmansstraat. Dit gebouw wordt gedeeld met de dislocatie van De Regenboog.
- De Montessorischool Naaldwijk heeft na recente verbouwing nog niet voldoende kwaliteit op functionaliteit, duurzaamheid en gezondheid/binnenklimaat. Energetisch is het gebouw goed. Aandacht is nodig voor verkeerssituatie. Voor deze school zou een transformatie nodig zijn maar ook nieuwbouw is een toekomstige optie die door het brede bereik van de Montessorischool ook op een andere locatie kan worden gerealiseerd.
- Ook in de Ouverture is recent geïnvesteerd. Ook hier is het beter om op termijn in combi met de Montessorischool te kijken naar een nieuwe ontwikkeling en nieuwbouw. Afstemming met het centrumplan Naaldwijk kan een kans zijn.
- De Regenboog heeft een capaciteitsuraagstuk. Hierdoor is momenteel een gedeelte van de Dalton Naaldwijk in gebruik genomen. Dit zal ook na vertrek van de Dalton naar de nieuwbouw Hoogeland nodig zijn. Groei van de huidige 2 groepen naar 3 en vervolgens 4 groepen wordt verwacht. Het hoofdgebouw vraagt om verduurzaming.
- De Bernadetteschool heeft momenteel 2 groepen in De Diamant. De wenselijkheid hiervan staat onder druk gelet op de wachtlijsten bij De Diamant Hoge Woerd mede veroorzaakt door feitelijk ruimtegebrek. Normatief is er wel voldoende ruimte. De Bernadette is de enige school die de groei van PO in dit deel van

Naaldwijk kan opvangen. De Bernadette heeft een normatief tekort van 3 lokalen. Het vrijmaken van ruimte in De Diamant en eventueel verdere uitbreiding moet verder onderzocht worden.

- De Joannes kan worden doorgeëxploiteerd. Een stijging van het aantal leerlingen kan niet in deze locatie worden opgelost.
- De Rehoboth heeft behoefte aan een upgrade. Stijging leerlingenaantallen kan niet in deze locatie worden opgelost. De kinderen van de Internationale Schakelklas vallen ook onder Rehoboth. Dit vertekent de werkelijke bezetting van de school.

Speciaal Onderwijs

- Door de gestage groei van het leerlingenaantal in de afgelopen 10 jaar zijn de beide locaties van SBO De Diamant onder druk komen te staan. De grenzen aan het gebruik van de gebouwen zijn inmiddels bereikt en De Diamant moet nu een wachtlijst hanteren om kinderen met speciale behoeften op te vangen. Voor locatie Hoge Woerd zouden daarom de 2 lokalen waar de Bernadetteschool momenteel gebruik van maakt, op korte termijn beschikbaar moeten komen om de onderwijskwaliteit voor het SBO verder vorm te kunnen geven. Normatief heeft de school hier geen recht op. De te krappe ruimte belemmert de ontwikkelingen zoals benoemd in het LEA en het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband SPOW, waarin de mogelijke oprichting van het Centrum een belangrijke pijler wordt genoemd. Samenwerking met de partners in het gespecialiseerd onderwijs, jeugdzorg, Ipse de Brugge en kinderopvang komt al jaren niet op gang mede door het gebrek aan huisvesting. Voor er een investering wordt gedaan, moet alleen eerst goed duidelijk zijn wat de strategie wordt voor het Speciaal Onderwijs in het Westland. Tot die tijd moeten de gebouwen zo goed mogelijk in stand worden gehouden.
- Als gevolg van de gewijzigde leerlingpopulatie heeft het bestuur van de Herman Broerenschool geïnvesteerd in aanpassingen aan het gebouw van de Herman Broerenschool Naaldwijk. Door de toename van het aantal EMB-leerlingen is er voor de VSO-EMB-leerlingen een speciale locatie in Monster. De SO-EMB-leerlingen krijgen onderwijs in Naaldwijk. Hiervoor zijn diverse aanpassingen gerealiseerd. Ook door de groei van het aantal reguliere VSO-ZML-leerlingen zijn er aanpassingen (waaronder praktijklokalen) noodzakelijk goed onderwijs te kunnen blijven geven. Daarnaast is het aantal specialisten

(maatschappelijk werker, orthopedagoog, logopedist, zorgbegeleider, enz.) binnen de school toegenomen waarvoor eigen kantoor/werkruimtes noodzakelijk zijn. Ouders hechten er waarde aan dat deze school in het centrum van Naaldwijk staat. Een meer structurele verbetering vergt meer inspanning en door een laatste inhoudelijke en functionele slag en een functionele uitbreiding, vergt een verdergaande aanpassing en renovatie waardoor de school voor lange tijd vooruit kan op deze locatie. Een transformatie met functionele uitbreiding zou hier nodig zijn. Door de eerdere investeringen en nieuwe investeringen kan het gebouw geschikt gemaakt worden voor de toekomst waardoor de levensduur van het gebouw verlengd kan worden.

Prioritering uitwerking gebiedsstrategie

- De ontwikkeling van de nieuwbouw van de Hoogulieger in Hoogeland is gestart.
- De ontwikkeling van de Hoogulieger geeft aanleiding om te kijken naar de ontwikkeling van de Montessorischool en de Ouverture dit om het aanbod in dit deel van Naaldwijk robuust te maken.
- De leerlingenaantallen van Yunus Emre moet worden gemonitord. Dit omdat de startsituatie in het gebouw aan de Savomin Lohmanstraat niet voldoende is om de beoogde omvang te huisvesten. Er moet dus tijdig geanticipeerd worden naar gelang de ontwikkeling van het aantal leerlingen.
- Het ontwikkeling van de Diamant locaties geeft aanleiding om hier spoedig een businesscase voor op te stellen in combinatie met de onderwijskundige ontwikkelingen in passen en speciaal onderwijs gemeentebreed.
- De Herman Broerenschool kan een verdere verbeteringslag voorbereiden.

Poeldijk

Beschrijving van de kern

In Poeldijk zijn de scholen vanaf 2000 vernieuwd. Alleen de Nieuwe Weg is nog niet vernieuwd. Deze school gaat met het ISW een Tienercollege vormen met speciaal aandacht voor de groep van 10-14 jaar die op een hybride wijze de overstap van primair naar voortgezet onderwijs gaan maken.

De geactualiseerde leerlingenprognose geeft het volgende beeld waarbij dit doordat er passende voorzieningen zijn ook direct de nieuwe situatie weergeeft:

Nieuwe situatie	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Dalton Poeldijk		89	83	80	83	89	95	103	111	110	107
	5										
Westhof (Verburchhof)		312	353	394	400	421	444	469	503	504	497
	17			+1	+1			-1	-3	-3	-3
Nieuwe Weg		205	205	211	218	233	251	271	291	289	280
Nieuwbouw vanaf 2024	12						+2	+1			+1
Totaal		606	641	685	701	743	790	842	905	903	884

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Dalton Poeldijk	2007	9	Indicatie renovatie functioneel en energiegebruik
Westhof (Verburchhof)	2008	27	Doorexpluiten (verduurzamen ntb)
Nieuwe Weg	1960	3	Nieuwbouw

Primair onderwijs

- Voor De Nieuwe Weg is al een beschikking gegeven voor het ontwikkelen van een 12 klassige school. Deze wordt met ISW ontwikkeld tot een tienercollege.
- Dalton Poeldijk kan door verdere verduurzaming in stand worden gehouden. Een eerste investering wordt hier vanuit het noodfonds al uitgevoerd.
- De Westhof wordt verduurzaamd. Op middel-lange termijn intern bekijken of er ruimten voor onderwijs kan worden vrijgemaakt om blijvend in (de groeiende) huisvestingsbehoefte te voorzien.

Honselersdijk

Beschrijving van de kern

In Honselersdijk is recent de opdracht gegeven om de Hoeksteen te transformeren naar een Huis van de Buurt. Een investering die is opgenomen vanuit het Centrumplan van Honselersdijk en valt daarmee buiten de scope van de IHP projecten voor wat betreft de bekostiging.

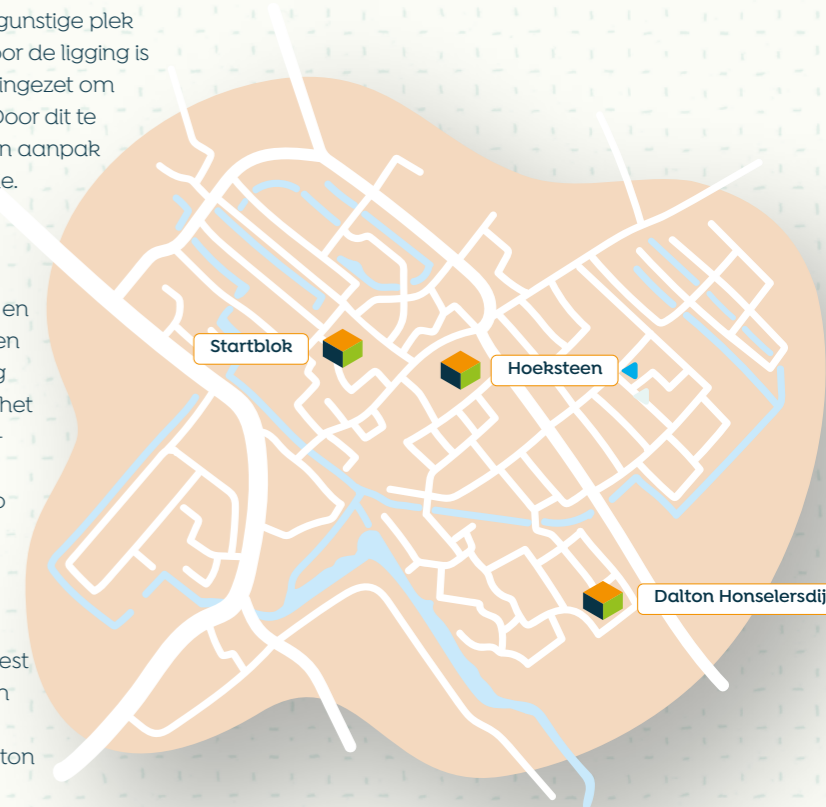
De geactualiseerde leerlingenprognose geeft het volgende beeld:

Leerlingenprognoses	Lokalen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Hoeksteen		165	181	179	175	173	174	178	186	191	193
	8										
Startblok		286	270	267	266	267	271	278	291	298	302
	11										
Dalton Honselersdijk		56	47	38	38	37	37	38	40	41	41
	5			+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3
Totaal		507	498	484	479	477	482	494	517	530	536

De Dalton Honselersdijk ligt op een ongunstige plek binnen de kern Honselersdijk. Mede door de ligging is het leerlingenaantal beperkt. Er wordt ingezet om de leerlingenaantallen te verbeteren. Door dit te monitoren kan er bij de actualisatie een aanpak worden geformuleerd voor deze locatie.

Primair onderwijs

- Dalton Honselersdijk heeft een binnenklimaat dat onvoldoende is en heeft normatieve leegstand hetgeen zorgt voor een structurele uitdaging voor de exploitatie. In overleg met het schoolbestuur wordt het toekomst-scenario voor de school bepaald. Zonder toekomstbestendig scenario wordt er niet in de Daltonschool geïnvesteerd.
- Bij Het Startblok is de kwaliteit, energiegebruik en onderhoud alarmerend. Nieuwbouw is de meest voor de hand liggende oplossing in combi met het vormen van een samenwerkingschool met de Dalton Honselersdijk
- De Hoeksteen krijgt nieuwe huisvesting middels het project Huis van de Buurt.

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Hoeksteen	1978	3	Nieuwbouw
Startblok	1982	10	Vervangingsopgave
Dalton Honselersdijk	2006	20	Indicatie renovatie functioneel en energiegebruik

Maasdijk

Beschrijving van de kern

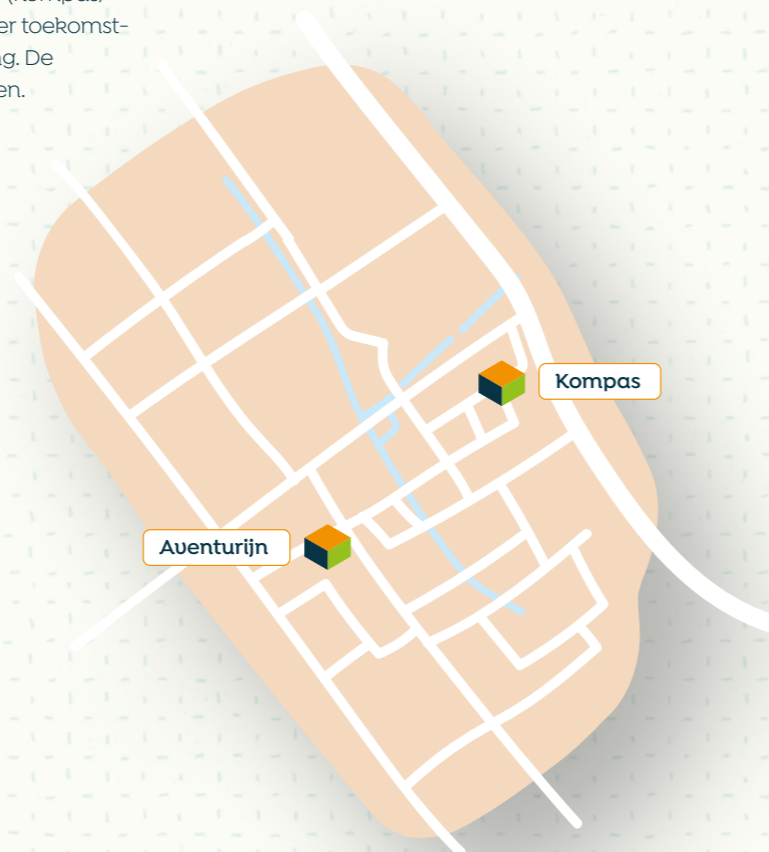
Maasdijk heeft al 1 samenwerkingsschool in de vorm van de Aventurijn. Het blijft in een kleine kern een uitdaging om schoolgebouwen efficiënt te onderhouden wat de voorzieningen in Maasdijk blijvend voor een uitdaging zet.

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Aventurijn	1980	23	Indicatie transformatie/nieuwbouw
Kompas	1971	18	Indicatie renovatie functioneel

Voor Maasdijk zijn de leerlingenprognoses passend op de beschikbare groepen

Maatregel per gebouw

- Kompas heeft een functionele en technische upgrade nodig en moet worden verduurzaamd.
- Instandhouding van de Aventurijn is mogelijk niet houdbaar. Onderzoek naar één robuuste (Kompas/Avonturijn) school kan leiden tot een meer toekomstbestendig aanbod in onderwijshuisvesting. De schoolbesturen zijn bereid dit te verkennen.

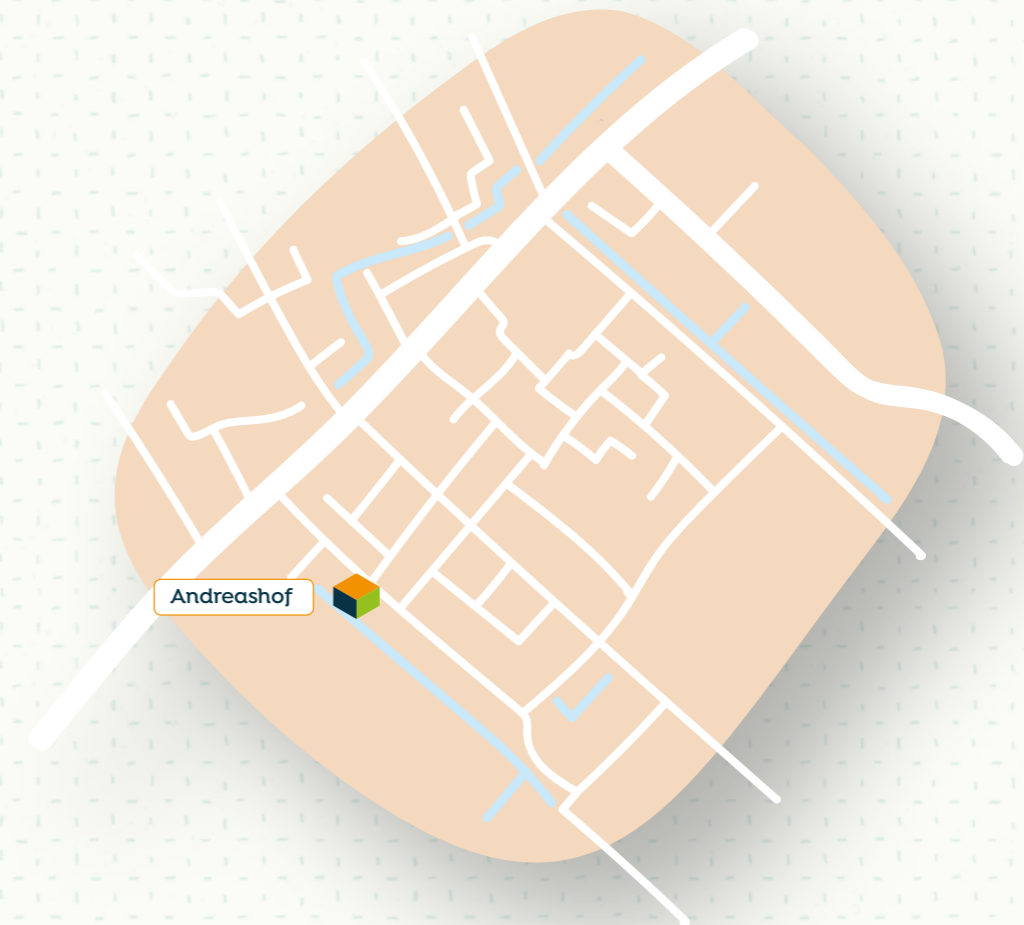

Kwintsheul

Beschrijving van de kern

De Andreashof vervult een maatschappelijke rol voor Kwintsheul waardoor het voorzieningenniveau redelijk in stand is gehouden voor deze kleine kern. De Andreashof heeft de juiste omvang voor de geprognoseerde leerlingenaantallen. Alleen het energieverbruik en onderhoud vergt aandacht. Maatregel om voor 2030 groot onderhoud te combineren met verduurzamen van het gebouw.

Maatregel per gebouw	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Andreashof	1984	25	Doorexploiteren (verduurzamen ntb)

7 Financiële randvoorwaarden

Het realiseren van toekomstbestendige onderwijs-huisvesting vraagt om een omvangrijke investering. Investerings die gedaan moeten worden vanuit de wettelijke taak van gemeenten en schoolbesturen.

De gemeente ontvangt een rijksbijdrage in het gemeentefonds, maar landelijk is bekend dat deze storting ontoereikend is. Echter, de wettelijke verantwoordelijkheid maakt dat investering toch moeten worden gedaan. Om dit efficiënt te doen is de werkwijze van dit IHP ontwikkelt: het integraal ontwikkelen van onderwijshuisvestingsprojecten.

Ook de schoolbesturen ontvingen rijksmiddelen voor de materiële instandhouding van hun gebouwen waarvan ook bekend is dat de middelen voor (oude) gebouwen met een hoge exploitatielast niet toereikend zijn om deze op het juiste niveau in stand te houden. Laat staan de tussentijdse functionele verbeteringen waar ook de schoolbesturen verantwoordelijk voor zijn.

Door de verantwoordelijkheid van schoolbesturen en gemeente middels het IHP aan elkaar te binden, ontstaan kansen voor financiële efficiency. Zo kan door gezamenlijk te investeren tijdens de exploitatiefase de levensduur van een gebouw worden verlengd. Dit vermijdt de traditionele aanvraag voor nieuwbouw na afloop van de financiële levensduur van 50 jaar (eerdere afschrijvingstermijn 40 jaar). Een golf van nieuwbouwaanvragen wordt voorkomen door in gezamenlijkheid tussen gemeente en schoolbestuur de echt noodzakelijke investeringen vast te stellen. Die noodzakelijke investeringen zijn verwerkt in dit IHP.

Investeringsbehoefte onderwijshuisvesting

De investeringsbehoefte voor onderwijshuisvesting is gebaseerd op:

- de vernieuwingsopgaven als genoemd in hoofdstuk 5;
- De kwaliteitsmeting van de gebouwen;
- Het maximaliseren van de levensduur van scholen als deze functioneel voldoen, ook na de afschrijvingstermijn;
- Investeren in gebouwen die voorafgaand aan de afschrijvingstermijn vragen om opwaardering.

7.1 Normbudget voor nieuwbouw onderwijshuisvesting

Het realiseren van onderwijshuisvesting begint bij het vaststellen van een reëel normbedrag voor de ontwikkeling en bouw van een school. Landelijk vindt hier veel discussie over plaats. Wat is reëel wetende dat de bouwmarkt erg grillig is, geleet op

de toenemende behoefte en tegelijkertijd schaarste van materialen en personeel. Het vinden van een aannemer is anno 2022 een uitdaging. Niet onhaalbaar, maar het vraagt om een goede voorbereiding en aanbesteding met reële budgetten om over te kunnen gaan tot gunning.

In 2018 heeft de VNG haar normbedrag al verhoogd met 40%. Een school voor primair onderwijs exclusief kwaliteitseisen zit conform de VNG rondom de € 2.600 per m² BVO. Echter, scholen zonder Frisse scholen klasse B worden (mede vanwege corona) niet of nauwelijks meer gebouwd. Hiervoor geldt de noodzaak voor een toelage op het normbedrag.

Dit overwegende en om de ambitie te realiseren in toekomstbestendige en duurzame scholen, is het advies-normkrediet voor de nieuwbouw van scholen binnen de gemeente Westland € 3.062 per m² BVO inclusief BTW prijspeil 2022. Dit leidt tot energieneutrale en corona-proof geventileerde scholen.

Een deel van de investering is in te verdienen op de exploitatie, waardoor het voor schoolbesturen (conform huidige regelgeving) mogelijk wordt om bij te dragen. In hoeverre de aankomende wetgeving ruimte gaat bieden aan schoolbesturen om aanvullend te investeren is nog niet duidelijk. In de praktijk wordt per project onderzocht wat een reële bijdrage is. Aangenomen wordt dat de bijdrage van het schoolbestuur gemiddeld 10% van het investeringsbedrag bedraagt. Zo wordt een onnodige claim op de gemeentelijke begroting voorkomen, wetende dat een bijdrage vanuit de schoolbesturen reëel is. Na het opstellen van de eerste businesscases (voorbereiding op de projecten) zal blijken of het uitgangspunt van 10% accuraat is of dat de nieuwe kennis om bijstelling van dit uitgangspunt vraagt. Zo voorziet de methodiek van dit IHP (in het bijzonder de businesscase-fase) in een lerend effect voor gemeente en schoolbesturen.

Voor de maatregelen tijdens de exploitatieperiode (upgrade niveau 3) is het schoolbestuur primair verantwoordelijk voor de bekostiging, maar kan de gemeente bijdragen op basis van de verlenging van de levensduur. Dan ligt de verhouding anders. Naast nieuwbouw is ook voor de andere maatregelen een normbedrag opgenomen om te komen tot de benodigde investeringen in onderwijshuisvesting.

In 2018 heeft de VNG de normvergoeding voor huisvestingsvoorzieningen verhoogd met 40%. Maar de bijdrage vanuit het Gemeentefonds is niet verhoogd. De gemeenten zijn door de VNG geadviseerd hun

normbedragen te verhogen en daarmee de dekking uit eigen middelen te halen. Dit is een eerste stap om te berekenen wat het verschil is tussen de normbedragen en de werkelijke kosten voor een - volgens de wettelijke normen - sober en doelmatige huisvesting.

Voor het vaststellen van de investeringskosten voor dit IHP is dus een andere berekening nodig dan die de VNG voorschrijft. We zien in de afgelopen 20 jaar dat de verhoogde ambities en kostprijsstijging onvoldoende worden meegenomen. Zelfs het verhogen van de VNG-norm betekent niet dat het Gemeentefonds meegroeit. Het resultaat met een verloop van een Londo-vergoeding (zwarte lijn) die de schoolbesturen krijgen om deze hogere investeringen in stand te houden, is ontluisterend.

Extra investering nodig

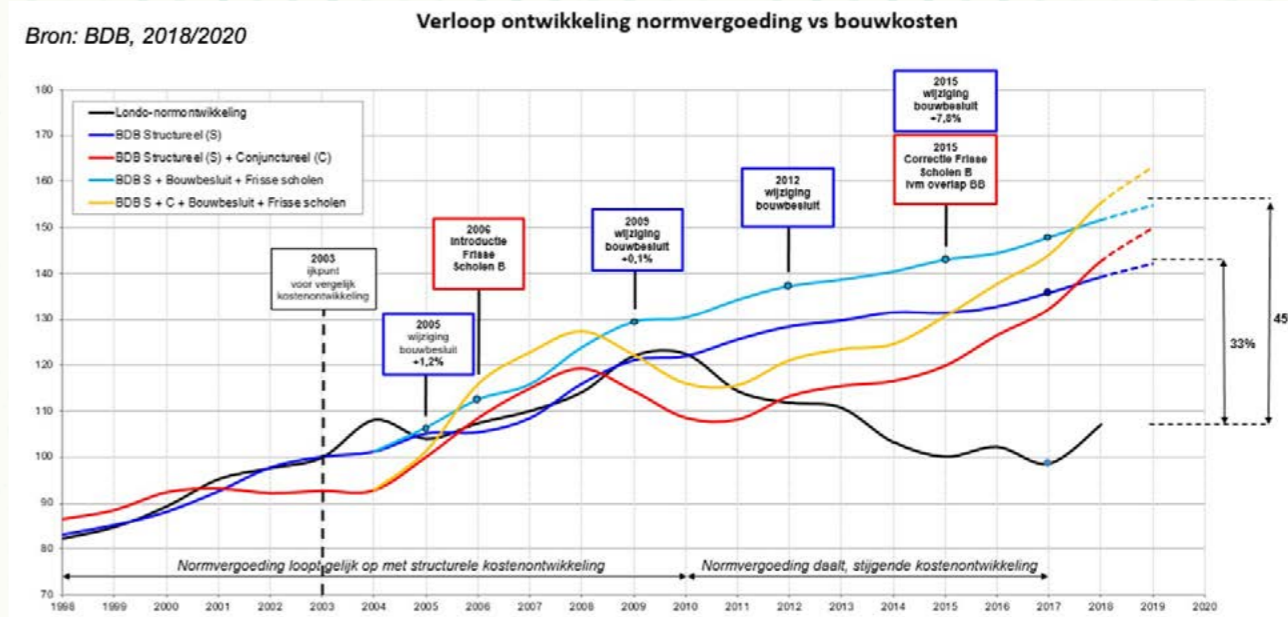
De VNG-normvergoeding loopttr al enkele jaren achter bij de werkelijk kostenontwikkeling. Deze sluit namelijk niet aan bij de huidige wettelijke eisen. Bij de aanpak conform het Kwaliteitskader en de ambitie om duurzame kwaliteitsinvesteringen te doen, is bovenop het Bouwbesluitniveau een extra investering nodig. Het Bouwbesluit 2015 is bijvoorbeeld minder ambitieus qua binnenklimaat dan wat gebruikelijk is voor nieuwbouwprojecten. Daarbij komt de eis voor nieuwbouw om vanaf 2020 BENG als norm te hanteren. Dit betekent dus een forse aanpassing van de te hanteren normbedragen.

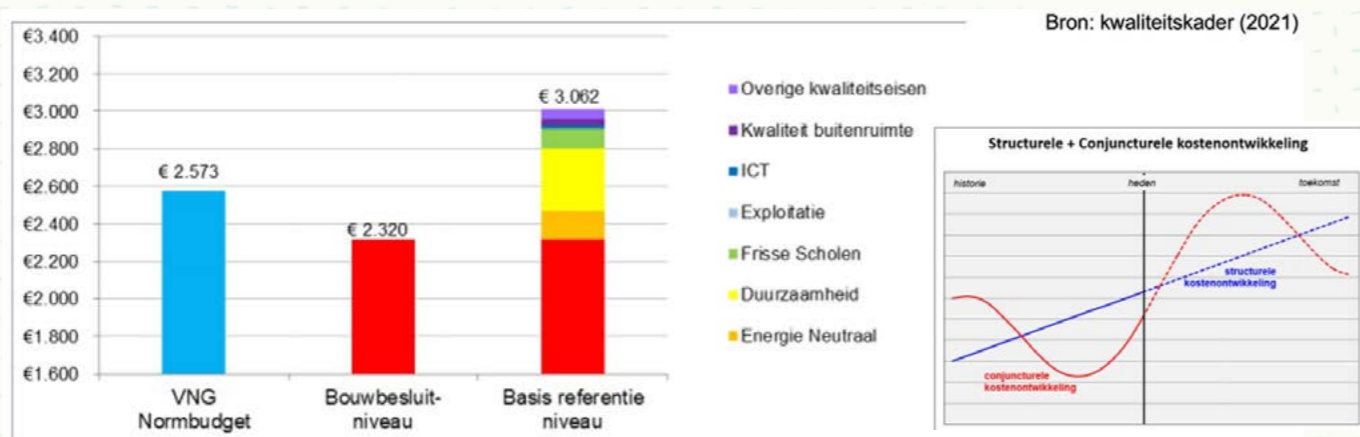
Wettelijk gezien is de gemeente momenteel alleen verantwoordelijk voor (de bekostiging van) nieuwbouw en uitbreiding. Vanuit een kwaliteitsoogpunt is het niet wenselijk om geen regeling te hebben voor renovatie, of dat nu transformatie of upgrade betreft. Dit omdat deze maatregelen anders worden uitgesteld totdat er nieuwbouw gerealiseerd mag worden. Dat betekent dat medewerkers en kinderen meerdere jaren - soms decennia - in ondermaatse gebouwen werken zonder zicht op verbetering.

Dit is zeer nadelig voor de kwaliteit van onderwijs.

De huidige regelgeving geeft hier nog geen aanknopingspunten voor en laat dit over aan de gemeente.

Ook de ambitie voor versneld verduurzamen en verbeteren van het binnenmilieu en functionaliteit vergt dit ook nog een aanvullende bijdrage bovenop de zorgplicht. Maar ook hiervoor geldt dat dit een investering is in het direct verbeteren van de kwaliteit en betaalbaarheid van het onderwijs en dat dit investeringen zijn die de noodzaak voor grootschalige vervanging en de tijd die dat vergt grotendeels kan vermijden.

Grafiek 2: Verhouding van de normvergoeding VNG, stichtingskosten referentiegebouw basisonderwijs, zowel exclusief als inclusief de kwaliteitsthema's (structureel niveau) inclusief btw. Peildatum januari 2021.

De berekening van de normbedragen neemt de recente stevige prijsstijgingen gedeeltelijk mee, omdat dit een tijdelijke prijscorrectie is. Bij het opstellen van businesscases wordt ook gekeken naar de eigen bijdrage van schoolbesturen. Bij het maken van investeringsplannen en de individuele businesscases zal ook prijscorrectie conform de marktomstandigheden worden meegenomen. Omdat dit IHP uitgaat van een middellange termijn, is in dit IHP nog een meerjarige gemiddelde prijsstijging gehanteerd.

Uit de onderbouwing door BDB³ van het Kwaliteitskader volgt onderstaand normbedragenopbouw voor de aanvullende eisen.

Thema	Basisonderwijs	Basisonderwijs
	Stichtingskosten incl. btw €/m2 buo	Aandeel van aanvullende kosten
Energie neutraal	105	14%
Duurzaamheid	336	45%
Frisse scholen	147	20%
Exploitatie	48	7%
ICT	17	2%
Kwaliteit buitenruimten	33	5%
Overige kwaliteitseisen	55	7%
Totaal	741	

Extra ambities kosten extra geld

De maatregelen zijn niet geheel te bekostigen uit een verdieneffect van de exploitatie. Enerzijds omdat de energiekosten niet hoog genoeg zijn, anderzijds omdat de bekostiging van de exploitatie onvoldoende is en investeringen dan ten koste gaan van de primaire onderwijsstaak. Maar om de balans te herstellen is het wel van belang om breed te investeren om juist het wel mogelijk te maken de schoolgebouwen efficiënt te exploiteren. En het voordeel wat er is met name op energiebesparing en opwekking kan wel worden meegenomen als dekking en valt niet binnen het investeringsverbod van scholen.

Normbedrag per vierkante meter naar maatregel

Om de diverse maatregelen effectief te laten zijn en elke ingreep te laten tellen voor de toekomstige betaalbaarheid van de exploitatie, rekent de meerjarenbegroting met de onderstaande normbedragen met prijspeil 2021.

Het normbedrag dient jaarlijks te worden geactualiseerd. Voor prijspeil 2022 komt hier een indexatie overheen van 4,92% conform het VNG-advies voor de normverhoging. Dit geeft de volgende normen die gehanteerd worden voor de meerjarenbegroting:

3) Stichting Bureau Documentatie Bouwwezen is een onafhankelijk kennisinstituut op het gebied van bouw(kosten)data. BDB levert voor de bouw de meest gangbare index

Normbedrag per m ² BVO	Referentie
Nieuwbouw/uitbreiding € 3.062,-	BDB normgegevens, nieuwbouw conform ENG
Transformatie € 2.143,-	70% van nieuwbouw, levensduurverlenging 50 jaar
Upgrade € 1.531,-	50% van nieuwbouw, levensduurverlenging 25 jaar
Verduurzamen	Budget bepalen op basis van verduurzamingsscan

Reikwijdte investeringen IHP

De normbedragen dekken de kosten voor de ontwikkeling en vernieuwingsopgaven voor het gebouw en terreininrichting van de school. De kosten voor tijdelijke huisvesting, bewegingsonderwijs, grondverwerving, het leveren van bouwrijpe grond, sloopkosten, risico asbest- en bodemsanering, aanpassing openbare ruimte en het versneld afschrijven van boekwaardes zijn hierin niet meegenomen, evenals de voorfinanciering voor de kinderopvang. Hiervoor geldt dat deze tijdens de businesscasefase in beeld worden gebracht, waarna een volledig investeringsbesluit zal worden voorgelegd aan de raad. Het IHP sluit aan bij de huidige gemeentelijke systematiek door per project € 250.000 te reserveren voor eventuele aanpassingen van de openbare ruimte. De businesscase zal uit dit budget worden gefinancierd, waarna het restant kan worden benut voor de hiervoor genoemde nog niet te ramen kosten.

7.2 Investeringsplan

De gemeente en schoolbesturen zien kansen voor het gezamenlijk investeren in onderwijs-huisvesting. We onderscheiden 4 investeringsniveaus. In het proces om te komen tot dit IHP is geconstateerd dat het te vroeg is om een kader voor verduurzaming van bestaande scholen overeen te komen. Dit neemt niet weg dat schoolbesturen inzetten op verduurzaming. Niveau 4 verduurzamen wordt gezien als een kans voor een eerstvolgende actualisatie van het IHP.

De gemeente en schoolbesturen streven naar de investering tot en met niveau 3. Dit is de snelste manier om de kwaliteit van alle schoolgebouwen op een kostenefficiënte manier te realiseren. In 6.3 wordt de financiële strategie verder toegelicht.

De 4 ambitieniveaus:

- **Niveau 1: onderhoud en (vervangende) nieuwbouw volgens het huidige wettelijk kader**

Gemeente en schoolbesturen voorzien beide in hun eigen verantwoordelijkheid voor realisatie en instandhouding van onderwijshuisvesting. Tijdens de exploitatieperiode is het schoolbestuur volledig verantwoordelijk. Bij uitbreiding of bij een vervangingsraag na 40 of 50 jaar is de gemeente verantwoordelijk voor de volledige investering in nieuwbouw. Schoolbesturen onderhouden en exploiteren de scholen zodanig dat deze de levensduur halen. Er worden geen afspraken gemaakt over het langer in stand houden van bestaande schoolgebouwen middels tussentijdse investeringen.

- **Niveau 2: nieuwbouw, uitbreiding en transformatie**

Hierbij investeren gemeente en schoolbesturen tijdig in het aanpassen van scholen in de technische en functionele kwaliteit. Dit doen zij in overleg en beide vanuit haar eigen wettelijke verantwoordelijkheid en financieel kader. Dit betreft haar minimale zorgplicht, waarbij efficiënt gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid van renovatie. De scope van deze investeringen is net als bij nieuwbouw 50 jaar;

- **Niveau 3: nieuwbouw, uitbreiding, transformatie & upgrade**

- Naast de maatregelen als genoemd onder investeringsniveau 2, investeert de school waar mogelijk samen met de gemeente in het verbeteren van de technische staat, functionaliteit passend bij hedendaags onderwijs en het binnenklimaat tijdens de exploitatiefase.

- Deze upgrade verbetert de kwaliteit voor een periode van tenminste 25 jaar. Bij levensduurverlenging boven de 50 jaar ontstaat de mogelijkheid van medebekostiging door de gemeente op basis van haar bestaande wettelijke taak. Dit vraagt wel om het naar voren halen van de investering, maar leidt tot een verbetering van de algehele kwaliteit van onderwijshuisvesting. Met dezelfde middelen meer kwaliteit;

- De investeringen leiden tot een gezonde exploitatie van een kwalitatief goed gebouw. Er wordt een tussentijdse kwaliteitsverbetering gerealiseerd waarmee er wordt voorkomen dat er langdurig klachten en functionele problemen blijven bestaan, die pas bij een transformatie of nieuwbouw worden opgelost. Hiervoor geschikte gebouwen hebben een toekomstwaarde die deze investering rendabel maakt;

In samenwerking tussen gemeente en schoolbestuur wordt middels een businesscase voorzien in een onderbouwing voor de investering.

• **Niveau 4: verduurzamen**

Gemeente en schoolbesturen zetten in op het verduurzamen van de schoolgebouwen, waarbij gezamenlijkheid wordt gekeken naar de bekostigingsgrondslagen en de mogelijkheden voor voorfinanciering van de investeringen. Feitelijk zou voor iedere school een businesscase ontwikkeld kunnen worden om zo te investeren in het Parijs-proof maken van de scholen die voorlopig niet in aanmerking komen voor nieuwbouw, transformatie of een upgrade.

Ambitieniveaus en wetgeving

Ambitieniveau 1 is gelieerd aan de bestaande wetgeving. Ambitieniveau 2 is het niveau passend bij de te verwachten wetswijziging waarbij de gemeente verantwoordelijk wordt voor renovatie en de schoolbesturen meer ruimte krijgen om te investeren. Niveau 3, het verbinden van investering en exploitatie wordt nog niet verankerd in wetgeving maar biedt kansen voor meer efficiënt investeren in onderwijshuisvesting met een hoger kwaliteitsniveau voor onderwijshuisvesting tot gevolg. Niveau 4 is eveneens niet wettelijk, met uitzondering van de verplichte CO₂ reductie van 95% in 2050. Naar

verwachting zijn meer investeringen in verduurzaming nodig dan enkel bij de natuurlijke momenten van nieuwbouw en renovatie.

7.3 Investeringsstrategie

Voor de investeringsstrategie is het mogelijk om op verschillende niveau's. Hier zijn 3 niveau's uitgewerkt. De investeringsniveaus 1 t/m 3 zijn doorgerekend op basis van de te verwachten projecten voor de komende 16 jaar, de reikwijdte van dit IHP. Bedragen geven een indicatie van de te verwachten investeringen om zo de onderlinge verschillen van de verschillende investeringsstrategieën onderling te vergelijken.

Niveau 1:

Hierbij investeert je als gemeente alleen in gebouwen die voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Dit zijn wettelijk alleen investeringen op locaties waar onvoldoende m² aanwezig is om de structurele leerlingpopulatie te huisvesten. In de praktijk wordt hier ook een aanvraag gedaan voor vervangende nieuwbouw. Hierbij zijn gebouwen langere tijd onder een acceptabel kwaliteitsniveau gezakt. Door te investeren conform huidig beleid en wet- en regelgeving wordt een investering verwacht van € 80 miljoen euro in de periode 2023 – 2039. Deze loopt op tot € 215 miljoen totaal voor de komende 40 jaar. Dit is de meest inefficiënte

manier van investeren waarbij tevens een groot deel van het gebouwenbestand (ver) onder een acceptabel kwaliteitsniveau zakt. De planologische doorlooptijd en uitvoeringstermijnen hiervoor zijn lang (gemiddeld 8 jaar).

Niveau 2:

Op dit niveau investeert de gemeente ook in groot-schalige renovatie (transformatie). Door de kortere doorlooptijd (4 jaar) kunnen er sneller meerdere gebouwen worden aangepakt welke ook een lagere investering vergt. In de businesscase is goed aan te geven of er naast een nieuwbouw variant gekozen kan worden voor een renovatievariant. Het is te verwachten dat deze vorm van investeren met aanstaande wet- en regelgeving formeel onder dezelfde voorwaarden als zorgplicht gaat vallen. Door de investering integraal aan te pakken in samenwerking met de schoolbesturen wordt een investering verwacht van € 75 miljoen euro in de periode 2023 – 2039. Deze loopt op tot € 185 miljoen totaal voor de komende 40 jaar. Dit is dus al efficiënter dan alleen de zorgplicht toe te passen en kan ook sneller gerealiseerd worden. Kortom, de ambitie om renovatie ook in de wetgeving als mogelijkheid op te nemen kent voordelen in de benodigde investering en drukt de totale investeringsopgave.

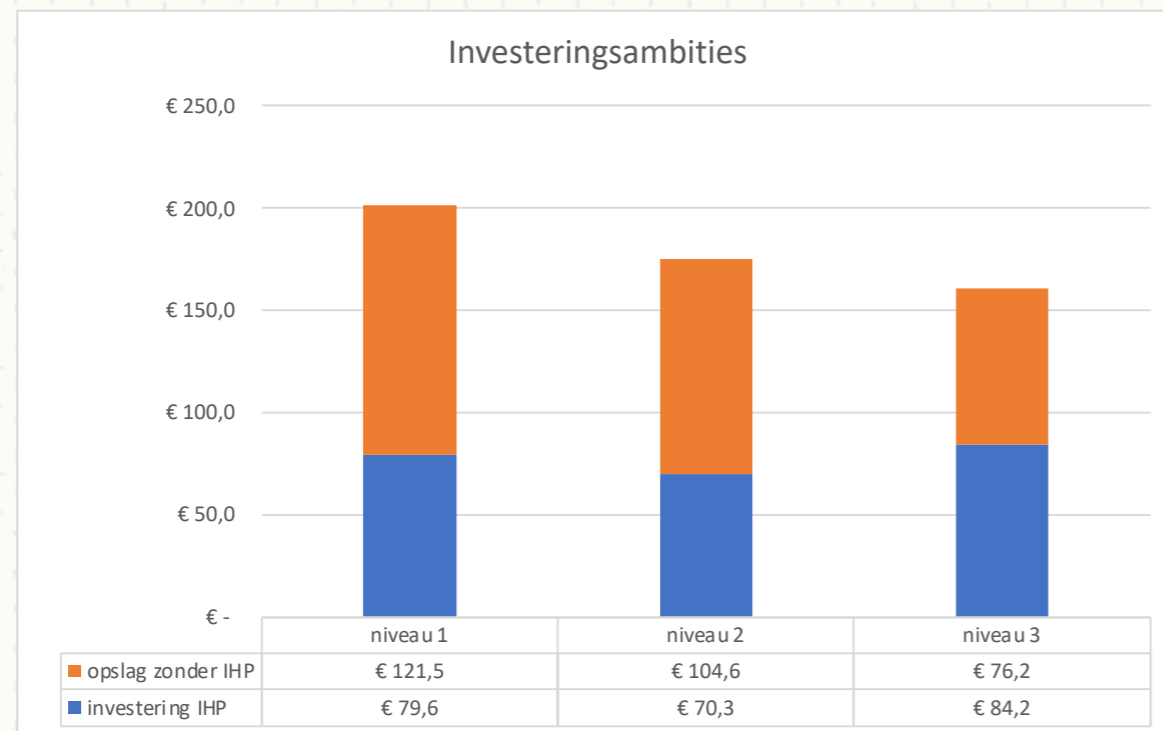
Niveau 3:

Door naast de investeringen en werkwijze conform niveau 2 ook te investeren in tussentijdse upgrade kan de kwaliteit van veel meer scholen worden verbeterd. Bij deze investering wordt de levensduur met 25 jaar verlengd maar zijn de benodigde investeringen veel lager omdat je investeert in die onderdelen die de meeste kwaliteitsverbetering geven. Deze investeringen kunnen grootschaliger en nog sneller worden gerealiseerd. Voor deze investeringsstrategie wordt een investering verwacht van € 70 miljoen euro in de periode 2023 – 2039. Deze loopt op tot € 150 miljoen totaal voor de komende 40 jaar. Deze investering maakt de komende 16 jaar tevens gebruik van de te verwachten hogere eigen bijdrage van schoolbesturen die de mogelijk heeft om investeringen te bundelen met oog voor het verbeteren van de exploitatie zodat deze optie de meest efficiënte voor zowel schoolbesturen als de gemeente. Naast dat de exploitatie efficiënter wordt er direct geprofiteerd van een betere kwaliteit. Kortom, het breder investeren in meer dan vervanging of renovatie vergt een grotere financiële inspanning op korte termijn, maar kent en positief rendement op langere termijn. Nog naast dat er meer schoolgebouwen eerder kwalitatief verbeteren.

Verduurzamen: Het investeren in verduurzamen is een bijkomende ambitie die door te verwachten wettelijke eisen een geheel eigen investeringsplan vergt. Er is inzichtelijk in welke gebouwen de verduurzamingsopgave het meest urgent is en die gebouwen worden in het uitvoeringsplan ook genoemd. De financiële impact wordt primair door de schoolbesturen inzichtelijk gemaakt en afgestemd met de gemeente waar het gaat om te komen tot dekking van de onrendabele investering.

7.4 Kostenuverdeling

- Gemeente en schoolbesturen onderschrijven het principe van het doen van een financiële bijdrage vanuit haar wettelijke mogelijkheden;
- De mogelijkheid voor een eigen bijdrage wordt per project onderzocht in een businesscase voor de projecten tot vier jaar vooruit. Hierin staat een specificatie uitgewerkt van de exact te nemen maatregel (haalbaarheidsstudie), alsmede een project specifieke financiële onderbouwing voor de bekostiging door gemeente, schoolbestuur en andere partners.
- De wettelijke uitgangspunten en mogelijkheden binnen het primair en speciaal onderwijs zijn leidend. De bijdrage moet rechtmatig en doelmatig zijn. In verband met de specifieke planning en control-cycli moeten de businesscases telkens een jaar voorafgaand aan een nieuwe collegeperiode zijn afgerond;
- De hoogte van de eigen bijdrage zal afhangen van de project specifieke meerjarige terugverdieneffecten op de daadwerkelijke vrijvallende/verminderde onderhoudskosten en energiebesparingen. Er is daarbij geen limiet op de tijdsduur van deze lagere kosten; het voordeel loopt oneindig door. Op basis van de meerjarige exploitatiebegroting van het gebouw worden de besparingen bepaald. Bij het vaststellen van de hoogte wordt tevens rekening gehouden met eerder door het bestuur én de gemeente gedane investeringen in het gebouw. Hierbij moet ook aandacht zijn voor de nog openstaande boekwaarde en voor het gevaar van kapitaalvernietiging.

Grafiek: Indicatie investering (in mln.) IHP 2023-2038 en doorkijk komende 40 jaar zonder maatregelen IHP

Bijlage 1 Inventarisatie en Prioritering

Schoolbestuur	Schoolnaam	SCORE 1e orde	SCORE: Exterieur	SCORE: Interieur	SCORE: Omgeving	SCORE: Gebruikersgroepen	SCORE: Functionaliteiten	SCORE: Gezondheid	SCORE: Duurzaamheid	SCORE: Onderhoud	SCORE Onderwijsconcept	SCORE: Passend onderwijs	SCORE 2e orde	SCORE 3e orde	Totaal	Rangschikking
WSKO	Achtsprong	0,00	5,2	5,5	5,8	5,6	5,7	5,6	5,4	5,7	6,0	6,0	16,43	40,00	56,43	15
	Andreashof	0,00	4,7	6,5	6,9	6,7	6,5	6,1	6,8	5,8	6,0	2,5	10,68	30,00	40,68	25
	Aventurijn	0,00	4,4	6,5	5,4	6,5	5,3	5,7	5,3	5,8	4,8	4,9	24,98	20,00	44,98	23
	Bernadetteschool	0,00	7,5	7,7	6,7	7,5	7,2	7,8	7,1	7,7	6,9	6,4	2,80	0,00	2,80	44
PCPOW	Blinkerd	0,00	8,1	8,1	5,8	8,4	6,7	7,3	7,2	8,0	6,6	7,5	7,38	0,00	7,38	41
WOO	Dalton Honselersdijk	0,00	4,5	6,5	5,3	5,4	6,4	4,7	4,7	6,1	6,3	5,5	29,96	20,00	49,96	20
	Dalton Naaldwijk	200,00	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	0,00	20,00	220,00	6
	Dalton Poeldijk	0,00	5,6	5,7	4,4	5,6	5,7	4,8	3,7	5,8	4,8	4,0	41,94	40,00	81,94	9
PCPOW	Diamant (locatie Hoge Woerd)	0,00	4,2	7,3	4,6	6,1	5,7	5,0	4,7	6,5	6,0	1,0	34,35	40,00	74,35	11
	Diamant (locatie Sint Martinustr.)	0,00	7,0	7,4	6,3	7,5	7,3	6,3	6,2	7,2	6,0	6,3	7,65	50,00	7,65	14
WOO	Driekleur Dalton	0,00	3,8	5,2	5,3	4,6	3,8	6,3	3,1	4,2	2,9	3,3	52,91	10,00	62,91	13
	Driekleur Wilhelmina	0,00	7,2	7,1	6,3	7,3	6,7	5,7	4,7	6,4	6,6	6,7	11,62	40,00	51,62	19
MANTUM	Eben Haezer	0,00	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	0,00	10,00	10,00	39
EWM	Eerste Westlandse Montessorischool	0,00	8,0	7,5	6,5	7,8	7,4	8,3	7,7	7,6	8,0	8,0	0,56	0,00	0,56	46
Herman Broeren	Herman Broerenschool Monster	200,00	4,2	6,0	6,6	6,2	4,4	5,2	4,4	6,5	4,8	3,6	38,48	50,00	288,48	1
	Herman Broerenschool Naaldwijk	0,00	5,8	5,6	5,9	5,0	3,8	6,2	4,4	6,4	2,2	2,9	41,35	50,00	91,35	8
PCPOW	Hoeksteen	200,00	5,4	6,3	5,8	6,0	5,0	5,4	4,5	5,0	5,2	5,0	28,95	40,00	268,95	3
WSKO	Hofvulla	0,00	8,7	7,7	7,2	8,3	7,6	7,7	8,0	8,1	6,0	10,0	0,00	0,00	0,00	47
	Joannes	0,00	6,7	7,6	6,1	7,3	6,2	6,6	5,8	6,9	6,8	5,5	8,65	10,00	18,65	36
	John F. Kennedyschool	0,00	5,6	7,5	6,3	7,2	6,9	6,4	5,6	6,4	6,4	7,0	7,33	40,00	47,33	22
PCPOW	Kameleon Eikenlaan	0,00	7,2	8,1	7,4	8,0	7,5	8,1	7,0	7,5	7,0	4,5	0,20	30,00	30,20	26
	Kameleon Heenweg	0,00	7,0	8,1	6,7	8,1	6,9	7,8	6,9	6,7	9,3	8,5	6,13	50,00	56,13	16
	Kameleon KaDO	0,00	2,6	3,4	6,0	5,5	5,1	4,7	4,2	4,6	3,6	3,0	65,83	0,00	65,83	12
	Kompas	0,00	5,6	6,7	5,8	5,6	4,8	6,0	5,2	5,8	4,2	4,5	23,22	30,00	53,22	18
	Koningin Julianaschool	0,00	7,1	7,7	6,5	7,5	6,3	7,1	6,0	7,1	6,3	6,4	7,03	0,00	7,03	42
WOO	Kyckert	0,00	7,4	6,9	5,2	6,3	6,6	6,4	4,9	7,3	7,6	6,7	15,92	10,00	25,92	28
	Kyckmar dep Kijckert en Maria	0,00	7,7	7,7	6,5	7,2	6,4	5,5	6,4	6,7	7,0	8,5	16,92	0,00	16,92	37
WSKO	Mariaschool	0,00	7,0	6,8	5,5	6,2	5,9	6,6	5,6	6,4	5,1	5,0	10,42	10,00	20,42	33
	Montessorischool Naaldwijk	0,00	5,8	6,6	6,6	5,6	4,8	5,5	2,8	5,6	5,5	2,5	44,35	10,00	54,35	17
	Nieuwe Weg	200,00	5,7	6,0	5,1	5,5	5,9	5,6	4,5	5,8	5,1	4,6	24,12	40,00	264,12	4
PCPOW	Ouverture	0,00	6,8	6,4	6,2	5,8	6,6	5,9	5,7	6,0	6,2	6,0	12,98	10,00	22,98	32
	Pieter ud Plas	0,00	9,3	8,9	7,3	8,7	7,0	7,1	7,4	8,4	7,8	6,3	6,93	0,00	6,93	43
	Prins Maurits	0,00	6,8	7,6	7,0	7,2	6,9	7,3	5,9	6,7	6,4	7,0	1,42	40,00	41,42	24
	Prins Willem Alexanderschool	0,00	7,3	6,3	5,5	6,9	5,7	6,7	6,3	6,3	4,4	4,8	8,65	10,00	18,65	35
	Prins Willem Alexanderschool De Lier	200,00	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	0,00	50,00	250,00	5
WSKO	Regenboog	0,00	6,0	5,8	7,4	6,9	5,2	6,8	5,1	6,6	5,3	4,7	14,98	10,00	24,98	29
	Regenboog dependance "Over de Brug"	0,00	7,4	7,1	7,0	7,0	5,6	7,3	5,3	7,1	6,4	6,3	8,87	0,00	8,87	40
PCPOW	Rehoboth	0,00	8,1	8,4	7,6	7,8	7,7	8,6	7,6	7,6	6,5	6,4	0,25	10,00	10,25	38
WSKO	Sint Jozefbasisschool	0,00	6,6	6,7	5,6	6,1	6,4	5,8	5,1	6,2	4,9	5,0	14,00	10,00	24,00	31
	Startblok	0,00	5,9	5,6	6,5	6,3	4,7	5,0	5,3	5,5	4,5	4,5	40,18	40,00	80,18	10
De Haagse Scholen	Strandwacht	200,00	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	56,00	20,00	276,00	2
WOO	Vlieten	0,00	3,1	3,5	3,9	3,9	3,5	3,8	3,5	4,0	2,7	2,7	92,52	20,00	112,52	7
PCPOW	Weguljzer	0,00	6,8	7,7	7,2	7,0	6,6	6,7	5,5	6,5	6,3	6,9	4,37	20,00	24,37	30
WSKO	Westhof (Verburchhof)	0,00	8,5	7,9	5,4	7,6	7,9	6,4	7,3	6,4	7,0	7,0	8,57	20,00	28,57	27
WOO	Willemschool	0,00	5,8	6,9	7,8	7,0	6,4	6,9	5,8	7,2	6,0	8,5	8,18	40,00	48,18	21
WSKO	Zeester	0,00	8,8	8,1	7,5	7,6	7,0	6,7	6,9	7,5	8,3	7,5	0,75	0,00	0,75	45

Bijlage 2 Uitvoeringsprognose

Tranche 1 Uitvoeringsplan 2023 – 2026

Betreft de gebouwen waar in deze tranche de jaarlasten in de begroting zijn opgenomen. In deze tranche kan wel worden begonnen met de voorbereiding voor projecten in tranche 2. Hierdoor kan in 2024 een doorkijk worden gegeven ter voorbereiding van het uitvoeringsplan 2027 – 2030.

De eerste tranche is, afhankelijk van nadere inzichten door het uitwerken van de plannen, de basis voor het uitvoeringsplan. Verdere tranches zijn meer ter indicatie op basis van de nu beschikbare inzichten maar zijn dynamisch. Bij elke 2-jaarlijkse actualisatie wordt er invulling gegeven aan deze tranches.

	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Monster			
dislocatie Herman Broerenschool	2016	1	Nieuwe locatie
Wateringen			
Hofvilla	2019	47	Doorexploiteren/uitbreiden
Kyckert	1999	28	Verduurzamen
Pieter ud Plas	2016	43	Doorexploiteren/uitbreiden
Wateringen Noord			Nieuwbouw 12 lokalen
's-Gravenzande			
Waelcampus			Nieuwbouw 16 lokalen
De Lier			
Achtsprong	1960	15	Uitbreiding 2 groepen en deels renovatie
Molensloot			Nieuwbouw, vervangt PWA
Naaldwijk			
Dalton Hoogulieger			Nieuwbouw 10 lokalen
Herman Broerenschool	1990	8	Transformatie
Poeldijk			
Nieuwe Weg	1960	3	Nieuwbouw
Honselersdijk			
Hoeksteen	1978	3	Nieuwbouw

Tranche 2 Uitvoeringsplan 2027 – 2030

Betreft de gebouwen waar in deze tranche de jaarlasten in de begroting zijn opgenomen. In deze tranche kan wel worden begonnen met de voorbereiding voor projecten in tranche 2. Hierdoor kan in 2028 een doorkijk worden gegeven ter voorbereiding van het uitvoeringsplan 2031 – 2034.

	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Monster			
Monster Noord (MN)			Nieuwbouw 16 groepen
Eerste Westlandse Montessorischool	2008	46	Doorexploiteren/uitbreiding irt MN
Zeester	2016	45	Doorexploiteren/uitbreiding irt MN
Strandwacht	<1970	1	Vervangingsopgave
Wateringen			
Sint Jozefbasisschool	2003	31	Upgrade
's-Gravenzande			
Driekleur Dalton	1976	13	Vervangingsopgave/renovatie
KaDO	1974	NB	Afstoten
Kameleon Eikenlaan	2004	25	Uitbreiden 3 groepen irt Driekleur Dalton en ontwikkeling Waelcampus
De Lier			
Koningin Julianaschool	1985	42	Doorexploiteren
Prins Maurits	1978	24	Upgrade
Vlieten	1975	7	Vervangingsopgave/renovatie
Naaldwijk			
Bernadette	2008	44	Doorexploiteren en uitbreiden 2 lokalen
Diamant Hoge Woerd	1982	11	Transformatie/nieuwbouw
Diamant St. Martinusstraat	1990	14	Transformatie/nieuwbouw
Honselersdijk			
Startblok	1982	10	Vervangingsopgave/renovatie
Dalton Honselersdijk	2006	20	Upgrade/vervangingsopgave

Tranche 3 Uitvoeringsplan 2031 – 2034

Betreft de gebouwen waar in deze tranche de jaarlasten in de begroting zijn opgenomen. In deze tranche kan wel worden begonnen met de voorbereiding voor projecten in tranche 2. Hierdoor kan in 2032 een doorkijk worden gegeven ter voorbereiding van het uitvoeringsplan 2035 – 2038.

	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Monster			
Willemschool	2007	21	Verduurzamen
's-Gravenzande			
Driekleur Wilhelmina	2003	19	Verduurzamen
John F. Kennedyschool	1982	22	Verduurzamen
Wegwijzer	1968	30	Transformatie
Naaldwijk			
Montessorischool Naaldwijk	1970	17	Vervangingsopgave/renouatie
Ouverture	1978	32	Vervangingsopgave/renouatie
Maasdijk			
Aventurijn	1980	23	Vervangingsopgave/renouatie
Kompas	1971	18	Upgrade
Kwintsheul			
Andreashof	1984	25	Verduurzamen

Tranche 4 Uitvoeringsplan 2035 – 2038

	bouwjaar	prioriteit	maatregel
Wateringen			
Mariaschool	1985	33	Vervangingsopgave/renouatie
's-Gravenzande			
Prins Willem Alexanderschool	2007	35	Upgrade
Naaldwijk			
Regenboog	1982	29	Upgrade
Regenboog dependance	1974	NB	Afstoot/doorexploiteren dislocatie
Joannes	1957	36	Vervangingsopgave/renouatie
Rehoboth	1978	38	Vervangingsopgave/renouatie
Poeldijk			
Dalton Poeldijk	2007	9	ntb

Colofon

Deze rapportage is tot stand gebracht in opdracht van:

Gemeente Westland

WSKO

WOO

PCPOW

EWM

Stichting Herman Broerenschool

Yunus Emre

Mantum

Bron: IHP – Stichting Beheercollectief, Daniël van Noordennen

Tekst en redactie – Taalbouw, Robbert Bloemendaal

Ontwerp, illustraties en fotografie: L5 TO BRAND, Mart Hulspas, Rob Smith en Maurice Blok

Film en fotografie: Cinemato, Joris van Oers en Bas Huijben

